

Villa Angiana

Vulgo

Het Perc van Anguion

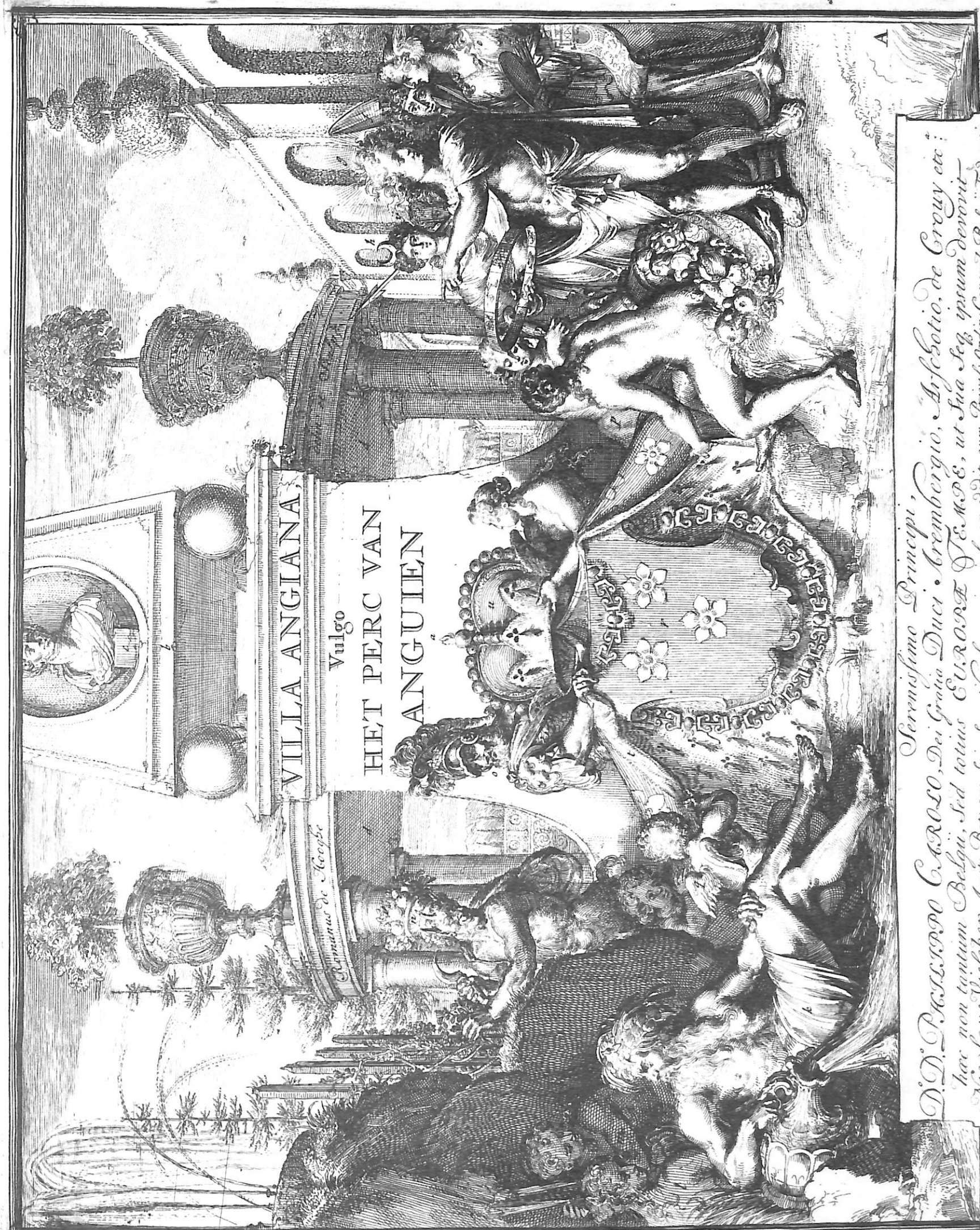
Romeyn de HOOCHÉ
(Amsterdam, 1643 - Hamden, 1708)

Villa Angiana

Vulgo

Het Perc van Anguïen

Romeyn de HOOGHE
(Amsterdam, 1645 - Haarlem, 1708)

VILLA ANGIANA

Vulgo
HET PERC VAN
ANGUIEN

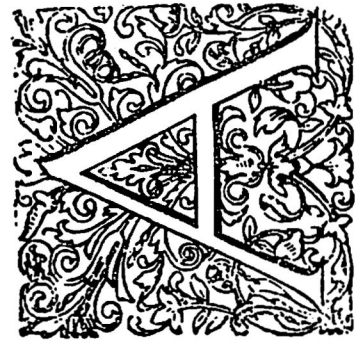
*Serenissimo Principi,
D. D. FRANCESCO CAROLO, Dei gratia Duci • Breembergio, Ayschotio, de Crouy etc.
haec non tantum Belgii, sed totius EUROPAE TEMPE, ut Sua Seq. ipsum devovit
Nicolaus Vischer. Auct. Bat. qui suis sumptibus haec primo in lucem edidit cum Privilegio Ordin. Generat. Belgii. Federato.*

EXPLICATIION

DE LA

FIGURE, A.

Qui est dans le Titre.

U Milieu de cette Taille-douce, on voit un grand ^a Piedestal, qui soutient une ^b Pyramide où est renfermé le ^c Bust du Duc d'Arenberg & d'Aarschot le fondateur de ce Parc. Ce piedestal est au devant d'un ^d Pavillon, appuyé sur des colonnes qu'on voit ici d'un côté. A la gauche de la façade, on voit ^e la Peinture & l'Architecture représentées par une femme avec un ^f jardinier, qui semblent prier ^g Apollon & ^b Diane d'entretenir & d'augmenter les beautés de leur Parc, & ces Divinités paroissent leur accorder avec plaisir cette faveur, & promettre de contribuer par tout ce qui dépend d'eux à rendre ce bel endroit plus délicieux & plus agréable. ^g Apollon est à tenant en main le Zodiaque comme pour s'engager à se venir divertir avec les neuf Muses sur ce ^h Parnasse artificiel, lors qu'il sera las de faire courir ses chevaux : ^b & Diane sa Seur, qu'on reconnoit au croissant qu'elle porte sur la tête & au carquois qu'elle a sur les épaules, comme pour s'obliger de venir accompagnée de ses Nymphes chasser dans leur ⁱ garenne; & l'un & l'autre semblent les assurer qu'ils ne manqueront jamais à éclairer ce Parc de leurs rayons les plus purs. ⁱ Iris est à la suite de Diane comme pour leur promettre qu'elle ne souffrira point qu'ils aient faute de pluie : mais qu'elle donnera aux Dieux de leurs Rivieres & aux Nymphes de leurs Fontaines autant d'eau qu'il sera nécessaire pour rendre ces campagnes fertiles & faire jouir les ressorts de tant de machines admirables. A la droite on voit ^k un Dieu de Riviere & deux ^lm Nayades, qui semblent s'empressez à l'envi de combler ce Parc de faveurs : Le Dieu de remplir les Viviers d'eau tres-claire & d'excellent poisson, & les Nymphes de cultiver & d'embellir le jardin. ^m Un Faune charge de fruits vient en suite comme pour les assurer de la part de Bacchus, de Cerés & de Pomone qu'il préservera leurs plantes des vents, des tempestes & des orages, afin qu'elles produisent abondamment de toute sorte de fleurs & de fruits. Le valéureux Mars, tout impetueux qu'il est, semble s'arrêter en ce lieu charmé par les beautés qu'il y trouve, & promettre de le garantir à jamais de la fureur du Soldat. Les trois ⁿ Graces & quelques autres ^o Divinités l'aident à supporter les ^p Armes de l'ancienne & illustre Maison d'Arenberg & d'Aarschot d'où est issu le Duc PHILIPPE CHARLES, que CHARLES II Roy des Espagnes & des Indes à fait de puis peu Chevalier de la Toison d'Or, dont on voit le ^r Cordon autour de ces Armes, qui sont entourées d'un manteau avec d'Hermine & couronnés de la Couronne de Duc.

A

DESCRIPTION DU PARC D'ANGUEN

Situé dans la
COMTE de HAINAUT.

A celebre maison d eplaisance des Ducs d'Areberg & d'Aarschot, qu'on appelle d'ordinaire le parc d'Anguien, est située près des murailles de la petite ville d'Anguien dans la Comté de Hainaut: & c'est le respect qu'on a pour ce bel endroit qui l'a préservé jusqu'ici de l'insolence du soldat. L'ordre, les compartiments, les plantes, les fontaines, les machines hydrauliques, tout y est si propre, qu'on ne peut se lasser de les voir & de les admirer. Il y a peu de Maisons Royales qui surpassent ce parc en beauté, & peut être n'a-t'il pas sujet de porter envie à ces lieux délicieux de l'ancienne Grece qu'on appelloit *tempe*. Et comme personne n'a encore entrepris de le représenter, je me suis senti porté avec le secours de ce fameux graveur *Romijn*

1.

mens; & la quatrième au Chateau du Duc. On a dépeint ici dans des cartes à part chacun des aspects, hormis le Chateau du Duc que le peintre n'a pas dessiné, parce que leurs Altesses ont formé depuis long temps la résolution d'en faire bâtir un autre plus somptueux, & qui fera un plus bel effet. Le pavé de cet Arc de triomphe qui est disposé en forme d'étoile, couvre une infinité de fontaines qui surprennent les curieux, & les mettent tout en eau lors qu'ils y pensent le moins: sur tout celle qui, fort du milieu du parc est d'une grosseur prodigieuse.

Figure E.

(4) Un grand rond-d'eau entouré de sept palissades de verdure fort hautes, qu'on a soin de tenir coupées également & enlacées les unes dans les autres fort proprement: où aboutissent sept grandes & sept petites allées. Les sept grandes sont extrêmement longues & larges, & chacune est bordée de plusieurs rangs d'arbres de différente espèce, comme (7) une grande Allée de Tillaux, (9) une Allée de Hêtres, (10) une Allée de Chênes, (11) une Allée de Bouleaux (12) une Allée de Peupliers blancs. Ce Rond-d'eau renferme un étang de la même figure, dont l'eau est si claire qu'on voit au travers les poissons nager sur le fond du vivier, qui est pavé & fermé d'une haute muraille & d'un balustre de Tuf. (5) Au milieu est un grand pavillon éptagone, fait de marbre & de Tuf, pavé d'une pierre taillée en forme d'étoile à sept rayons, & couvert d'une voute à quatorze Arcades, qui se venant joindre les unes aux autres forment ce superbe toit, qui est plat, couvert de plomb & entouré d'un Corridor à sept angles, à chacun desquels est un piedestal surmonté par un lion qui supporte quatorze grosses colonnes avec leurs piedestaux & leurs foubaisemens. A l'entrée de ce pavillon, on voit deux belles statues d'une grosseur au

3

de *Hoghe* à donner ces tailles douces au public, & afin qu'on s'y pût divertir avec plus d'utilité & de satisfaction j'ai cru qu'il étoit à propos d'ajouter à chaque figure marquée A. B. C. une petite explication.

Figure B,

Une carte du pais d'Angvien & des places circonvoisines.

Figure C.

Le plan du parc d'Anguien avec sa longitude & sa Latitude, divisé en diverses parties qui sont marquées par des chiffres & dont on donnera une explication plus ample dans les figures.

Figure D.

A l'entrée du parc on trouve un Arc de triomphe, (2) dont le dessus porte huit Esclaves de marbre, chargés de chaînes. Ces statues qui sont d'un grosfeur au dessus de l'ordinaire, sont taillées avec tant d'art qu'elles ne doivent rien aux Antiques de Rome. Au milieu est un vivier de qui doit être rempli par la statue d'un des Ducs d'Areberg & d'Aarschot à cheval? Cet Arc a quatre ouvertures, par l'une on voit (3) une belle allée à perte de vue, dont la partie la plus avancée est bordée de deux côtes d'une palissade de verdure, fort haute & coupée fort proprement, & la plus reculée de plusieurs rangs de Tillaux qui aboutissent (4) à un grand Rond-d'eau & un (5) pavillon percé à jour La seconde ouverture regarde sur un (17) grand vivier & sur (18) l'île de la Motte! La troisième aboutit aux parterres & aux Comparti-

2.

dessus de l'ordinaire, où l'art a déployé tout ce qu'il a de plus fin aussi bien que dans celles de l'Arc de triomphe. On y entre par un pont-levis fort large, bordé d'un balustre de pierre: quand on l'a levé, on voit une montée de bois avec des barrières aux deux côtes, si longue que sans l'aide d'aucune terrasse, elle s'élève aussi haut que l'image de Bacchus, & si large que quatre hommes y peuvent passer de front. Cependant quelque pesante que soit cette machine, deux hommes la soulèvent en un instant, à l'aide d'un contre-poids, jusques à la hauteur de cette image de Bacchus, qui est représenté sur une porte par laquelle on entre sur ce toit en plate-forme, d'où l'on découvre tout le parc & les campagnes voisines & l'on jouit ainsi d'une des plus belles vues du monde.

Figure F

Une grande allée (8) de chênes d'où l'on voit le grand (4) Rond-d'eau l'Étang poissonneux (5) & ce beau pavillon avec le grand degré par lequel on y monte dont on a parlé dans la précédente figure. On voit derrière des Allées fort larges de Sapins (12) & d'Ormeaux.

Figure G.

Quoique ce qu'on appelle le mont Parnasse ne soit pas encore achevé, il mérite pourtant bien d'avoir sa taille-douce à part. C'est une colline d'une hauteur assez considérable, sur laquelle on monte insensiblement au travers de cinq allées qui vont en serpentant & qui sont bordées de Cyprès taillés fort proprement. Sur le sommet on trouve un autre pavillon de verdure dont l'aspect n'est pas moins divertissant que celui du pavillon de la figure E, outre qu'on y peut prendre fort commo-

4

dément le plaisir de la chasse, à cause de l'abondance de gibier qu'on y trouve. L'entrée de cette montagne est vis à vis d'un des sept boulevards, qui sont au bout des petites allées, qui entourent le grand Pavillon Eragon. Par derrière on voit de côté une grande muraille de pierre qui environne le parc.

Figure H

Une des quatre portes (2) de l'Arc de triomphe, qu'on a dépeint dans la figure D; d'où l'on voit la belle Ile de la Motte, qui est quarée & a plusieurs portes & des degrés pour descendre vers l'eau. Il y a tout autour diverses sortes d'arbres, & entre autres trois doubles palissades de verdure, rangées selon toutes les règles de l'Architecture, où l'on a pratiqué plusieurs recoins d'espace à autre, qui les embellissent extrêmement. Au milieu, il y a une Grotte imparfaite, qu'on a dessein de bâtir selon l'ordre Toscan, dont le pavé est couvert de mousse qui sort d'encre une infinité de cailloux de diverses couleurs. On trouve aussi dans cette Ile un grand Etang (17) fort poissonneux qui lui apporte de grandes commodités; parce qu'en la séparant de la terre ferme, il la rend libre en quelque manière; qu'il lui amène des vents frais qui purifient l'air & temperent la chaleur du Soleil: & qu'il contribue beaucoup au divertissement des curieux par le bruit que font les Gondoles & les Barques en fendant l'eau & en se choquant: outre le plaisir qu'il y a à voir tirer de grand filets pleins de poissons. Par derrière on voit une belle & grande Garenne peuplée de toute sorte de gibiers, & même de bêtes & d'oiseaux qu'on a amenés des pais étrangers: & de là on découvre la vieille muraille du parc. (15)

Figure I

(20) Un grand jardin divisé en plusieurs carreaux de palmier: sont

fleurs & de statües: & au milieu un grand degré en rond, par où l'on descend dans le jardin de fleurs, que nous allons décrire en expliquant la figure.

Figure K.

Le Jardin de fleurs est divisé en plusieurs carreaux, & embelli d'un grand nombre de superbes vases: Il y a tant de fleurs de différente espèce, qu'on y en trouve une quantité surprenante tous les mois, dans toutes les saisons de l'année & même au milieu de l'hiver le plus rigoureux. Ce Jardin à une fontaine au milieu, dont le jet est fort gros, & qui n'est pas moins utile qu'agréable: Il est entouré de palissades de verdure, ou l'on trouve des portes, des niches, des statues antiques & modernes & tous les autres ornemens qu'on a remarquez dans les autres. Au bout de la longueur de ce parterre, & sur le milieu de sa largeur est le grand escalier en forme de cercle, dont on a parlé dans la figure précédente. Deux Cascades qui fourdent vis à vis l'une de l'autre, & se precipitent avec un murmure agréable le long de ces degrés, qui sont bordés d'une muraille épaisse, laquelle soutient la terre & est embellie d'espace à autre, de fontaines, de grottes, de corniches, & d'un balustre, de colonnes avec leurs piedestaux, qui supportent huit vases précieux & huit des plus rares Antiques, entre lesquelles sont deux statues de Gladiateur, une à chaque côté de l'escalier: On voit d'ici en travers l'Arc de Triomphe.

Figure L.

Le Labyrinthe (23) qui est carré & si bienfait qu'on le prendroit pour un Chef d'œuvre de Dedale. Les tours & les retours sont bordés de haye de palmier, d'If, de Genevre, de Houx & d'autres arbriffeaux dont les feuilles sont toujours vertes; & d'espace à autre il y a de grands

les branches & les feuillages sont eplacés si proprement & font tant de différentes figures, qu'on diroit qu'Arachne elle-même a pris plaisir à les tresser. Il y a des sentiers entred'eux qui sont fort larges & bordés de vases à fleurs, d'arbres nains, de belles Antiques représentant des Pygmées, des Satyres, des Géans & d'autres grotesques: de ces statües, les unes sont de plomb doré, les autres de plâtre: il y en a quelques-unes de marbre & d'autres de pierre. Dans le sentier du milieu qui est le plus large, il y a deux belles fontaines de marbre & de tuf, qui y font un fort bel effet & qui servent à arroser le jardin. On y entre par une des portes (2) de l'Arc de triomphe, qui est vis à vis du sentier du milieu & de la porte (18) qui regarde sur l'Ile de la Motte, *voir fig. D. & H.* L'ouvrage qui est aux deux côtés de cette porte de l'Arc de triomphe n'est que de simple verdure, mais elle est travaillée si proprement, qu'on y voit des niches, des colonnes, des soubaitemens, des Corniches, en un mot on y a observé toutes les beautés de l'Architecture la plus régulière. Les deux extrémités de ce jardin aboutissent (19) à un cabinet fort beau par dehors: mais dont le dedans est encore plus admirable par les jolies Grottes & les Fontaines qu'on y trouve, qui sont mille différentes figures en jouant: outre quantité de rares statues qui représentent la mort de Pyrame & de Thisbe; toutes les formalitez d'un Siege; des troupes de Chasseurs qui tirent au perroquet: une voliere d'oiseaux &c. Et pensant que les curieux s'amüent à considérer ces raretez; on fait jouer les fontaines cachées sous le pavé, qui mettent les pauvres spectateurs tout en eau; & lors qu'ils penlent se sauver dehors, il y en a d'autres toutes prêtes qui leur jettent de pleins seaux d'eau contre le visage. Ce jardin est bordé des deux côtés d'une palissade de verdure; & à chaque bout il y a un Cabinet sans grotte ni fontaine, qui répond directement à un des Cabinets de Grottes. Entre ces deux Cabinets sans grotte, il y a un grand Balustre, embelli de vases de

pins, de la Melese & d'autres arbres qui demeurent verts en tout temps, qui font qu'on prend plaisir à s'égarer dans un lieu si délicieux. Au milieu dans l'endroit où le Labyrinthe finit, il y a une belle Fontaine qui est une statue d'Amphitrite versant de l'eau. Tout le Labyrinthe est entouré d'un grand berceau, ou d'une galerie ronde couverte de verdure, si épaisse que le Soleil n'y fauroit pénétrer dans les plus grandes chaleurs de l'Été; de sorte que ceux qui ne se soucient pas de s'aller perdre dans les détours du Labyrinthe, où qui sont las de courir peuvent ici jouir de ce bel aspect & prendre le frais tout à leur aise.

Figure M.

Un grand jardin divisé en huit parterres, qui viennent tous se rendre auprès d'un grand rond, où il y a dix ouvertures & huit palissades de verdure, qui sont incomparables en hauteur, en épaisseur & en propreté: en dedans, il y a contre chacune, une statue du Dieu Terme qui sert à soutenir un bust de marbre & ces huit piéces sont des plus rares antiques Romaines qui nous restent. Ces huit parterres sont plantés d'arbres nains, qu'on tient coupez également avec tant de soin, qu'il ny a pas une feuille qui avance plus que l'autre: mais tout petits qu'ils sont, ils ne laissent pas de porter quantité des plus beaux fruits du monde. Le fond de ces parterres est une broderie de verdure & de feuillages. Tout le Jardin est en carré & fermé comme le Labyrinthe par un grand berceau de Cyprès, où l'on a pratiqué des Niches ouvertes, & huit portes à des espaces réguliers.

Figure N,

Un grand parterre carré (26) divisé en quatre carreaux, l'un au dessous de l'autre: celui du milieu est un grand bassin, avec une belle fontaine

ne de Marbre, où sont représentées les trois graces qui jectant continuellement de l'eau rafraichissent & arrofont tout le parterre. Ce Bassin est entouré d'un grand nombre de beaux vases garnis d'Oranges, de Limons de Grenades, de Figues, de Jafmin, de Myrte & d'autres plantes étrangères, qui surprenant agréablement l'odorat des spectateurs, & qui peignant leurs images dans l'eau redoublent le plaisir qu'on prend à les voir. Les deux carreaux qui sont autour de ce bassin sont fermés d'un balustré, dont les colonnes & les piedestaux sont composés de diverses plantes qui demeurent précieusement toujours vertes & sont disposées selon toutes les règles de l'Architecture la plus régulière; les foubaissemens sont de branches de palmiers, le corps de Cornouilles, les chapiteaux d'If, & les piedestaux ornés d'autres arbrisseaux dont les feuilles sont toujours vertes & environné d'un beau berceau de Cyprés, qui a vingt pieds de hauteur sur douze de largeur, où l'on a pratiqué des niches & des portes comme dans les autres. Les plus remarquables de ces portes sont celles des deux bouts, dans l'une qui est marquée (26) est la statue d'Hercule portant une Aigle sur la tête, qui est l'emblème de la Victoire; & à chaque côté une statue de marbre qui représente le Dieu Terme.

Figure O.

Un jeu de mail (28) à perte de vue, qui a 2700 pieds de long, & dont le terrain est si dur & si uni qu'il semble du marbre poli. Il est fermé d'une bonne muraille de pierre qui est entourée d'une haute palissade de Cyprés. A quatre pieds de hauteur au dessus du terrain du mail, regne une large promenade, d'où l'on peut juger des coups sans danger. Au bout on trouve un beau Cabinet à jour où ceux qui sont las de jouer & de

9

font faits à la manière des Etrangers & les autres à celle du pays. A côté du Lac on voit une partie de la fontaine de Venus (32), dont le dessin est fort beau, mais l'ouvrage est encore imparfait. Au de-là du Lac on trouve les jardins potagers (34), au bout desquels sont deux Pavillons soutenus par des Colonnes de verdure, dont les rebords, les chapiteaux & les autres ornemens sont agencés avec autant de justesse que s'ils étoient de marbre. Chacun de ces Pavillons renferme une statue dont il prend le nom, l'une est celle de Samfon, & l'autre est celle d'Hercule; & sur l'escalier par lequel on monte à l'un & à l'autre sont quatre jolies Cascades qui vont porter leurs eaux dans le Lac comme on peut voir au chiffre (33).

Figure R.

Une Allée fort longue & fort large, bordée de hautes palissades de verdure, qui va aboutir d'un côté au jardin de fleurs (22) & de l'autre à un grand Rond-d'eau qui est fermé par un grand portail de pierre, avec une statue de chaque côté. Les battans de ce portail sont des treillis de fer, au travers desquels on peut jeter les yeux sur une petite colline, au sommet de laquelle est un Tillaut qui borne la vue en cet endroit. Aux deux côtés de la colline sont plantés quatre doubles rangs de pins & de Tillaux; & cette allée est coupée par un ruisseau qu'on traverse sur un fort joli pont. D'un côté du pont on voit les jardins potagers (34), le Lac de son Altesse (35), & de l'autre le jardin de simples (37), & les murailles de la Ville.

Voilà, mon cher Lecteur ce que nous vous avions promis, une description fort courte du Parc d'Anguien. Quoi qu'il y ait ici plusieurs

11.

se promener peuvent prendre le frais, & se divertir à contempler d'un côté la carrière du mail qui forme un agrable perspective, & par l'autre la vue de l'autre, au de-là du chiffre 15 découvrir la vieille muraille du Parc & les terres adjacentes. Au devant de ce cabinet, du côté du mail, il y a une statue d'une hauteur au dessus de l'ordinaire, qui tient les mains au côté; & levant la tête lance par la bouche un gros jet d'eau qui vient retomber dans un grand bassin de pierre de figure ronde, lequel se décharge dans un autre bassin qui est au dessous. On voit encore ici une grande allée (27) bordée d'une palissade de verdure semblable à celle du mail, & cette allée mène au pavillon de Samfon (33), au jardin potager (34) & à l'étang de son Altesse.

Figure P.

Un grand Colisée de verdure, où l'on a si bien imité la forme de l'Amphitatre Romain, qu'il lui ressemble parfaitement en tout, si ce n'est en couleur. On a su tailler si proprement la verdure qu'elle représente divers animaux placés çà & là dans l'espace du Colisée. Au milieu il y a un grand bassin, d'où s'élève une Fontaine, dont les tuyaux sont des Palmiers, & ces arbres poussent d'entre leurs branches plusieurs jets d'eau, qui après avoir fait diverses figures retombent dans ce bassin, qui est entouré d'une muraille de pierre.

Figure Q.

On voit ici en partie le Lac de son Altesse (35), où l'on tient des Gondoles, des Barques, & plusieurs sortes de bâtimens d'eau, dont les uns

10.

taille-douce, on peut pourtant vous assurer, que si le peintre avoit voulu représenter par le menu toutes les beautés de ce lieu charmant, il en auroit fallu graver un beaucoup plus grand nombre. Il a imité la nature autant qu'il a été possible, & je croi qu'on lui pardonnera facilement la liberté qu'il a prise, d'ajouter quelques petits ornemens, qui sont nécessaires pour rendre ces représentations plus vives & plus agréables. En un mot ni moi ni moi n'avons eu pour but que d'instruire en divertissant, & j'espère que les personnes équitables & judicieuses en seront satisfaites.

N I C O L A S V I S S C H E R.

A A M S T E R D A M,

Chez NICOLAS VISSCHER, sur le Dam, à l'enseigne du Pêcheur.
Avec Privil. de Nosseigneurs les Etats Generaux.

12.

V E R K L A R I N G

van de Figuur A of

T I T U L - P R I N T .

IN 't midden van dese fietmen een groot Pedestaal, waar op ^b een Piramide met een afbeeldfel van den Hertog van Aremberg en Aarfchot, d'eerste aanlegger van dit Perk; en agter de selve een groot doorlugtig Pavillon, beide hem ter eeren en eeuwiger gedagtenisse van dit heerlijk werk, het geen men hier door in 't verfchiet fiet, opgeregt. Ter linker fijde van de voorgrondt fiet men een de ichrandere Wetenschap van Teken, Schilder, Meet en Bouwkunst, verfelt met ^d de fcheer en plantkundige Hovenier, die dagelijks te famen met een onvermoeiden arbeit en ijver, niet sonder groote magt van volk en kosten dit perk vermeerderen, verbeteren en op het volmaakte onderhouden, aan ^a Apollo, ^b Diana en andere Goden en Godinnen, die eenige luyfter, voordeel en vermaak aan haar werk kunnen geven, om haar gunst en segen bidden: Elk van haar fchept hier in fo groot gevallen, datse niet alleen haar verfoek gunstelijk toestaan, maar beloven alles by te brengen, wat maar iets tot bevallijkheit, welltant, vermaak en voordeel van hier aan kan toedoen: ^c Apollo, met de Son en Maandenring verfien, belooft haar, als hy van 't mannen der Sonnewagen vermoeit fal fijn, op ¹⁴ haare Parnassus Berg te fullen nederdalen en sig aldaar met de negen Mufen te vermaken: ^b Diana ^a Apolloos Sufter, met Maan en Jagt-tuyg verfien, belooft haar na 't afleiden der Manewagen, niet alleen met haare tegenwoordigheit te fullen begunftigen, maar wil zelfs ook met haare Jagt-Nimphen in haar Jagtperk en ¹⁶ dieguarde haar met de Jagt verluftigen; en beide beloven sy haar by beurten en in mate nooyt te fullen onthouden d'aangename Son en Manefchijn; ^b Diana van ^a Iris gevolgt, belooft haar van gelijken noyt om de verquikkende regen verlegen te fullen laten, maar haar Hof te verfriffen en haar Water-Goden, Fontein en Bron-Godinnen fo veel waters te verfchaffen, als sy tot nut en kunst van haar werk van noden fullen hebben. Ter regter zijde fiet men een grijfe Water-Godt met een Bron en ^m Fontein-Godin, die elk om strijdt haar gunst aan haar soeken te bewijfen. ^k d' Eerfte fchenkt haar met een volle kruik, niet alleen overvloedig het schoonste water, maar ook de schoonste Vis in haar Graften en Vyvers. ^{1m} De laaste ruften nooyt, om door kunst en natuur haar werk te verrijken, en ontallijke Water ja. Wonderwerken aan d' oogen der aanschouwers te vertonen, die Hof en Hert even seer verquikken. ⁿ Een der Boom of Bos-Goden door Bachus, Ceres en Pomona met overvloed van schoone Vrugten in dit Perk, tot dankbaarheid van sijne beschutting befchonken, fietmen daer agter met alle minlijkheit fijn beschutting en segen verder aan haar beloven; willende haar Plantagie met groene en digte lommer, fo wel tot vermaak als beschutting voor alle onzure winden en schadelijke dampen rijkelijk laten begroeijen. ^o De dappere Mars hoe onrustig en verwoestende hy ooyt of ooyt geweest mag fijn, heeft inde schoonheit en vermakelijkheid van dese plaats fo grooten lust en welgevallen gevonden, dat hyse alreijdt voor 't alderminste fchenden van fijn moerwillig en alvernielend' Krijgsvolk heeft beschut en nog belooft te beschutten: ^p de drie Graten en ^r andere Hemelingen over fo veel schoonheden en bevalligheden van dit Perk op 't alderhoogste vermoegt en voldaan, stellen 't famen, ten dank en eere van Hertog PHILIPS CAREL, aan wien dit werk alderfchuldigt door my opgeoffert wordt, het ^r Wapen van 't aloude en doorlugtige Stamhuis van Aremberg en Aarfchot, waar uit hy gesproten is, op 't heerlijckte in 't midden ten toon: Na datse het selve met 't Ridderlijke Ordre van 't Gulden Vlies, hem onlangs om sijne uytmuntende Deugden en hoedanigheden door CAREL de II. Koning der Spaanse en Indiaanse Rijken gefchonken, en 't Hertoglijke Statie Tabbaart omhangen hebben, bekroonen sy het selve met ^a de Hertoglijke Kroon.

KORTE BESCHRYVINGE

Van het feer Vermaarde en Vermakelijke

PERK van ANGUIEN

Gelegen in 't

GRAAFSCHAP HENEGOUWEN.

DEN Vermaarden Luit-hof van het Doorlugtige Huys van Aremborg en Aartschot, genaamt het Perk van Anguien, gelegen aan de muren van het Stedeken Anguien, in 't Graafschap Henegouwen, naaft Godt alleen de welvaart van 't voorfz. Stedeken, is foo yttftekent en heerlijck in ontwerp, orde, plantage, fonteyn en waterwerken, kunft en kostelijke Cieraden, omleggende Landfhouwe en duyfenderhande veranderlijke vermakelijckheden meer, dat het niet genoeg kan geprefen worden. Het behoef niet voor de fchoonfte Luit-hof van eenig Koning ter Waereldt, nog het vermaarde Tempe te wijken. Het grootfte genoegen en vermaak, dat ik foo wel, als den Kunftrijcken en Vermaarden Tekenaar en Ertfer Romeyn de Hooghe en veel andere daar in gefchept hebben, heeft Hem en My bewogen, en ten hoogften waardig geagt, dewijl daar van nooyt iets in Print is afgebeeldt, nog aan den dag gegeven, het felve met luit en yver by der handt te vatten en op defe wijfe yttegeven; om een ieder, die het vermaak kan of niet kan hebben dit aardich Paradys in 't leven felf te sien, met deelft afbeeldingen en meerder inbeeldingen van 't leven, op haar gemak te vermakken; en het aan de Waereldt des te vermaarder en ontferflijcker te maken. Om het Werk te meerder klaarheydt en luyfter te geven, hebbe ik nodig geagt hier by te

1

byfondere figur hier agter vertoon worden, behalven het Hertoglijke Kasteel of Verblif-huys het welk den Tekenaar niet afgebeeldt heeft, om dat Haare Hoogheden al over lang van concept en intentie fijn geweest, in de plaats van dit, het geen wel een aanzienlijk en groot, dog antiecs gebouwt is, een nieu en veel fchechter in de plaats te bouwen, na een heerlijck concept of ontwerp, dat alrede daar van gemaakt is, en ved fchoonder in 't oog der aanbouwers soude fijn. Van dese Triumph Poort, die in de vloer fiers-gewijfe gepaveyts, fijn ontalijcke bedekte Fonteynen, die de onkundigen en onnoefle aanbouwers op 't onvoorfenfte verraffen en verfchalken, waar van die, die in 't midden van de vloer, van een ongemeene dikte en kragt is.

Figur E vertoont.

No. 4 Het groote Rondt, het geen rontom beflooten wordt met feven hooge Schutten van groente, die met vlegren en fcheeren geduyg op het netfice worden onderhouden: tegen dese komen feven groote en feven kleine Aliecs of Lanen op uyt: de feven groote zijn van ongemeene breedte en lengte, en elk met een byfonderen aart van Bomen in verfehede rye beplant, waar van men hier fiet, het eyndt van No. 7. de groote Laan van Linde. No. 9. de Laan van Beuken, No. 10. van Eyken, No. 11. van Berken en No. 12. van Abele bomen. Dit voornoemde Roodt bevat een ronde Visrijcke Vyver, van foo klaaren water, dat men ontalijcke Viffen van verfehede Soorten met groot vermaak op de grondt, die gepaveyt is, kan fien Swemmen: de felve is rontom uyt het water opgehaalt met een hooge muur en Balufter van arduyn-fteen: in 't midden van welke Vyver men fiet No. 5. een groot en fchoon Pavillon of doorlugtig Spelhuys, met feven hecken, fterrijckelijck en maffit na de Bouwkunft gebouwt van Marmer en Arduyn fteen; het felve is gepaveyt met een Seven-Stur, en overdekt met een Welffel van veertien bogen, die, fter konfing tot malkanderen lopende, het werk fluyten; waar boven op een Platis, geheel met loot bedekt en rontom befchut met een Balufter, welkers feven hecken worden geflooten elk met een Pedeftaal, waar op ieder een groote Lecuw fit, die het Wapen van Aremborg en Aartschot tusfchen fijn pooten hout. Dit bovenwerk wordt onderfchraagt door veertien fware Colommen, die op haar Pedeftaalen en Balufteren rusten. Aan den ingang van het felve fietmen twee fchoone Beelden, van meer als levens groote, en van geen minder kunft als op de Eeren-Poort. De Brug, waar over men derwaerts gaat, van een groote breedte, aan wederzijden mede

3

voegen een korte befchrijvinge en verklaringe, van het geen in ieder figur of afbeelding, die met a. b. c. getekent fijn, vertoont wordt.

De twee groote Figuren of Bladen vertonen het general van 't Perk, fo als de Particuliere geligen, die in de volgende kleinder figuren of bladen fullen vertoon worden, aan malkanderen, half in Plan en half in Perpectief, gefien worden.

Figur B vertoont.

Een Landkaartje van Anguien met fijn naaft aanleggende Landen en Steden, tot dienft en gemak van den Reuliger, en die geene, die des felfs gelegentheydt tot nog toe onbekent mogte zijn, hier by gevoegt.

Figur C vertoont.

Een platte grondt van dit feer vermaarde en vermakelijke Perk van Anguien, met fijn Voetmaat en verklaringe, van alle des felfs deelen in 't byfonder, foo als die door Cijfer gestallen hier, en in de volgende figuren werden aangewezen.

Figur D vertoont.

No. 2. Een groote en fchoone Triumph- of Eeren-poort van blaauwe Arduyn-fteen feer heerlijck na de Bouwkunft gebouwt, waar boven op men fiet agt geboeyde Slaven van meer als levens groote, uyt witte marmersfeen foo natuurlijk en kunftig gehouwen, dat voor de fchoonfte Roomfe Antiquen niet behoeven te wijken; en tusfchen welke het af-beeldtel van een der Doorlugtigste Hertogen van Aremborg en Aartschot te paard gefelt fal worden. Dese Poort heeft vier openingen, door welkers eenen fiet No. 3. en 7 de fchoone en by na onuytogeende Aliee of Laan welkers voorfte deel aan wederzijden is beheynt met hooge fchutten van net gefchoore groente, en agterfedeel is beplant met verfehede rye van Linde bomen aan welkers eynde men fiet No. 4. een groot Rondt en No. 5. een Heerlijck Doorlugtig Pavillon of Speel-huys. Door de tweede opening fietmen na No. 17. de groote Vyver en No. 18. het plaifante eylandt la Motte genaamt. Door de derde fietmen na No. 20. de Parterres of Cierperken en door de vierde na 't Hertoglijke Kasteel of Verblif-huys. het geen uyt ieder opening gefien wordt, fal elk in een

2

met een Maffive steene Balufter, is aanmerkens waardig: zijnde van houten luyken, waar onder men, na der fclver opening, fiet een fware houten Trap, met Leuninggen aan wederzijden, die foo lang is, dat hy fonder eenige ftyle van d'aarde kan rijcken, tot boven aan het Beeldt van Bachus, en foo breed dat vier menfchen reyers malkanderen daer by op kunnen gaan: dog hoe lang en hoe fwaar de felve mag zijn, foo kanic evenwel, met behulp van een Wind-aas en tegenwigt, gemakkelijck en in een ommefchen door twee Mannen van onder de Brug ongevonden worden, tot aan het voorfchreeve Beeldt van Bachus, het geen gefchildert is op een deur, waar door men ongaat, op het voorgesemde Plat, gelijk in de volgende figur F vertoon wordt, alwaar men over het ganfliche Perk en onleggende Landfhouwe het fchoonfte en vermakelijckfte gefigt heeft, dat ergens in de Waereldt kan gefien worden.

Figur F vertoont.

No. 8. De groote Aliee of Laan van Eschebomen, waar door men fiet No. 4. het groote Rondt, de Visrijcke Vyver en No. 5. het fchoone Pavillon of Speel-huys, met de fware Trap daar tegens op gewerkt, gelijk in de voorgaande figur E breder befehreven is. Hier agter fietmen de breede Lanen No. 12. van Abele en No. 13. van Olmebomen.

Figur G vertoont.

No. 14. De Parnaffus Berg, die alhoewel nog niet ten vollen voltooyt, waarlijck was apart vertoon te worden: desen Berg van geen kleene hoogte zijnde, heeft vijf onnuegangen beplant met hooge fchutten van Herfclter, die net gefchooren fijn, waar door men fonder enige moeyte kan ongaan, tot op den top van de fclve; waar op een Luit-priel is van de voorfeyde groente, waar uyt men geen inder vermakelijke uytfigt heeft, als van het voorgaande Pavillon: behalven dit foo vindmen gemeenlijck daar rontom het vermaak van de jagt, of door den overvloed van 't Wildt occasie tot jagen: den ongang deser Berg repondert regt op No. 6. een van de zeven Bolwerken, die ten eynde van de kleine Aliecs of Lanen komen, en 't groene Zeven werk, als in een Schans beflouten. Agter in 't verfehicht fietmen No. 15. de groote steene Ringmuur, waar mede dit fchoone Park beflooten wordt.

4

Figur H vertoont.

Een der vier openingen van No. 2. de Triumph of Eeren - Poort, in de figur D hier voor in 't geheel vertoont en in 't brede beschreven, waar door men liet No. 18. het seer gemakkelijke Eylandt genaamt la Motte; zijnde vierkant en uyt het water met trappen opgaande, beplant, behalven d'andere bomen, met drie dubbelde hoogte groene schutten, waar in hier en daar verscheide nissen en poorten, die net geschooren zijn, na d'ordren Bouwkunst zijn verdeelt, en soo wel tot Cieraadt als vermaak strekken. Van binnen is een begin vancen schoon Grot-werk en Fonteyn na de rustique of Toscaanse orde: zijnde de grondt daar van met cieriijke Loof-werken gepavyt van Keysteentjes van alderhande Couleuren. Dit Eylandt legt in No. 17. een groote Vis-rijke Vyver; die groote vryheydt, koelheydt, vermaak en te gelyk nut aan dit eylandt geeft: Vryheydt; om dat'er niemandt aan kan komen, of hy moet 'er aan varen: Koelheydt, om dat het ruyme omleggende water, gemeenlyk met meeder windt voorfien, de hitte der Son en soele Lugt verdryft en verdooft: Vermaak en nut om 't gedobber en gevaar van cieriijke Gondels en Barken, op d'uytheemse wijs gebouwt, dat men daar op heeft, terwijl men de netten van alderhande schoone Vis, te gelyk voor plaister en menagie, vol siet ophalen. Hier agter siet men No. 16. de ruyme en schoon beplante Diergarde, soo wel van meenig-der-hande Vreemde, als inlandsch Wildt rijkelyk voorfien. Daar door siet men No. 15. de groote Ring-muur van 't Perk.

Figur I vertoont

No. 20. Een grooten en ruymen Hoff, verdeelt met breede paden in verscheide Parterres of Cierperken van net geschoore Palm; die soo verwonderlyk schoon van Loof en Trekwerk zijn, ofte door Arachne self wel eer op d'aarde geborduurt waren. In 't breede middel-padt siet men twee schoone Fonteynen van Marmer en Ardruyn-steen, die soo wel tot vermaak van 't oog, als tot bewatering van desen Hoff strekken. De paden zijn doorgaans, behalven de meenigte van schoone Vassen, voorfien met Bloem of Boom gewassen, verciert met schoone antique Statuen van hecl en

ken en bedden is verdeelt, en met meenigte van schone Vassen doorgaans verciert, die alle mer groote voorforge Maandt in Maandt uit, ja self ten spijt der selle Winter tijdt, so rijkelyk van alderhande soorten van Bloemen voorfien sijn, dat het oog door al de schoonheden van couleuren, ende neus der Aanschouwers door al de lieflykheden van reuk, geheel opgetogen en verbijstert wordt. In 't midden van de seive siet men tot bewatering en te gelyk tot cieraadt, een sware en schoone Fontein. Desen Hof is aan wederfijden mede besloten tusschen seer schoone groene schutten, waar in hier en daar tot cieraad, eenige groote Poorten en Nissen na d'ordre en Bouwkunst sijn verdeelt, die op gelijke wyse als d'andere net gevlogten en geschooren sijn, in welke staan en leggen verscheide schoone antique en moderne Beelden, die met haar glimsterige wittigheit in die bruine groene holligheit, so grooten welstant geaven, dat het ongelooftelyk is. In 't midden van 't einde der Parterren-Hof, in de voorveeliger als de voorige leidt) komt, op ieder tree van dese sijn aan wederfijden schoone Cascades of water-vallen, waar uit het water met een soet en aangenaam geruisch gedurig van boven tot beneden, en van den een in den anderen afvliedt. In aan d'een en d'ander sijde van dese trap, is tot Cieraadt en schutting van de grondt, een sware steene muur, die doorgaans is verdeelt en geciert, met Pilasters, schoone Grotwerken en Fonteynen, en gedekt met een schoone Kroon-lyst en Baluster van steene Pilaren en Pedestalen, waar op staan agt uitmuntende Vassen, en agt antiq. Beelden, die elk op 't kunstigste sijn, waar onder sijn de twee vermaarde Gladiators of Schermers, die aan wederfijden van dese trap staan. In 't verticht siet men wedtrom No. 2. de Triumph Poort.

Figur L vertoont.

No. 23. Het Labyrinth of Dool-Hof, het welk in 't vierkant so kunstig en vermaakelijc aangelegt is, of 't wel eer van Dedalus selfs uitgevonden was. De keeren en wederkeeren daar in, sijn aan wederfijden beheint met groen geschoore heggen, die sommige van Palm, sommige van Taxis; eenige van genever, eenige van hulst en andere wederom van andere groente geplamt sijn, die nimmer dor en worden, en in de barre Winter, so wel als in de groene Somer tijdt het oog en hert der Doolders kunnen verlusti-

Half volwasse menschen, Satyrs en andere meer; sommige van levens, en sommige van meer dan levens grootte; eenige van verguldt of geschildert Loof, en eenige van Pley-fir; sommige van Marmer en sommige van andere steen. Een der vier openingen van No. 2. de Triumph-Poort, is den ingang van desen Hoff, welke respondeert op het groote middel-padt van de seive, en op d'andere opening, waar door men siet na No. 18. het Eylandt la Motte, beyde in de vooyge figuren van letter D en H elk bysonder vertoont en in 't brede beschreven. Het werk het geen men aan wederfijden van de meer gemelte Triumph-poort siet, is van geen Timmer nog Metfel werk, maar alles van groente, met Nissen, Poorten, Pilaren, Bafementen, Kroonlijsten en andere Bouw-Gieraden, soo ordentlijk en net na de Bouw-kunst verdeelt en geschooren maken. De hoek-eynden van dit Werk, worden aan wederzyden geslooten met No. 19. Een steene Luit-Huys, die behalven haar traayheydt van buyten, van binnen besiens en aanmerkens waardig sijn, soo om de cieriijke Grotten als kunstige Fonteynen, die men daar in vindt, wordende door haar Water-werkingen, Beeldtjes als anders daar in vertoont de Doodt van Piramusen Tisbe; al d'Actien van een Belegging; het schieten na de Papegaay; een accoordt of Vogel-sang van vedderhande Vogelen en andere rarigheden meer: behalven dese sieniijke, zijnder nog ontallijke bedekte Fonteynen, soo wel buyten, als binnen in de vloer, terwijl de onkundige en onnoofele aanschouwers met de grootste verwonderingen aandagt na dit binnewerk sien, wordense van binnen, en alse die van binnen meenen 't ontvlugten, wordense hier door van buyten verraecht en verchalckt. Desen Hof is wederfijden beslooten met hooge schutten van net geschoore groente en aan 't eynde met twee gelijke Luit-huyfen, die regulier en net over de twee voorverhalde responderen, maar sonder Fonteyn en Grot werken sijn: tusschen dese beyde is een groote Baluster, verciert met Vassen en Beelden en in 't midden van de seive, No. 21. een groote ronde Trap, waar van men in No. 22. de grooten Bloem-Hof gaat, die hier agter in de volgende figur K breeder vertoont en beschreven wordt.

Figur K vertoont.

No. 22. De 3. grooten Bloem Hof, welke op een seer aardige wyse in verscheide per-

gen: boven dien sijn hier en daar tot Cieraad Sparre, Pijn, Lanx en andere Bomen, die mede altydt even groen blijven, geplant. In 't midden daar 't dool-eind is, wordt nog tot meerder Cieraadt en versifing van de moe en afgematte Doolders, een grootte en schoone Fontein, die Amphitrite uitbeeldt, gemaakt. Dit Dool-Hof is rentom beslooten met een seer hooge Berceau of rond bedekte Gallery, die van binnen en van buiten van groente so dicht bevlogten, begroeit en net geschooren is, dat in 't alderheeste van de Somer en middag Son geen warmte daar in gevoelt kan worden, en dieshalven een seer bequame schuil en rust-plaats is, voor die gene die het sijn meer, als het doolen self lust, of die van 't doolen verhit en vermooit, haar adem soeken te scheppen.

Figur M vertoont.

No. 24. Een grooten Hof, die verdeelt is in agt Perken en een groot rond in het midden, waar rontom tien openingen en agt groene schutten die onweergadelijk hoog gegroeit, dicht gevlogten en net geschooren sijn, tegen elk van welke van binnen staat een hooge Term, met een uitstekend Rooms Antiq. Borstbeeldt, van witte en andere marmersteen, daar op d' Agt Perken hier om, sijn seer ordentlijk beplant met Nain of Dwerghoornjes: dese worden alle soo egeal en net door snoeien en scheeren kleen gehouden, dat'er by na niet een takje of blaadje onordentlijk aan uitsteekt. Niet tegenstaande dese bepaling, so sijne even vrugbaar en jaar, op jaar met de schoone en uitstekende Vrugten van de Waereldt vol geladen. Boven dese aangenaamheid, so is de grondt daar onder nog geciert met de kunstigste Loof en Trekwerken, van afgestekten en geschoore gras. Desen Hof is in 't vierkant en gelyk het Dool-Hof mede besloten met een seer hooge Berceau of groen bedekte Gallery van net geschoore Herfelter, waar in tot Cieraadt en lugtigheit tagtig ope Nissen, en agt Poorten seer regulier en ordentlijk verdeelt sijn.

Figur N vertoont.

No. 26. Een groot vierkant Perk, het welk van binnen afgedeelt is in vier delen,

waar van d' eene al leger en leger af gaat; als d' ander, het middelste deel is een vierkant Water, in welkers midden staat een seer schoone Fontein van Marmertien, en verbeeldende de drie Gratiën; welke door het gedurig springen een uitermaten vers en frischheid geeft, niet alleen aan dit Water, maar ook aan dit gantsche Perik. Dit Water is omlet, met ontallijke schone Vafen en Tobbens, die alle voorfin sijn met d' uitgelesenste Orange, Limoen, Granaad, Vijge, Jafmin, Myrte en andere uitheemse en rare Boom en Plant-gewassen; die aan d' Aansichouwers, door den overvloed van haar Bloemen en Vrugten, so lieflijken reuk, en door haar spiegeling in 't heldere water, een dubbeld vermaak geven. De twee andere verdelingen, die daar buiten om komen, hebben elk in 't vierkant een Baluster, die aanmerkens en verwonderingswaardig is: sijnde de Pilaren daar van, so wel als de Pedestalen, alle van verscheide groente, die selden dor wordt, geplaat, en na d' order en Bouwkunst so net gevogten en geschooren, dat de kunstigte Beeldhouwer nog Bouwmeester deselve niet volmakter fonde kunnen maken: de Basementen hier van sijn van Palm, het middelste van Cornoelje en de Kroon en boven Cieraden van Taxis: sijnde alle de Pedestalen nog daar en boven elk verciert met geschoore bomen, die mede nimmer en dorren. De derde en buitenste verdeling, die twaalf voeten hoger, als de binnenste is, wordt mede beflooten met een schoone groene Berceau of overdekte Galdery van net geschoore herfelter, welkers hoogte twintig, en wijte twaalf voeten is, waar in hier en daar, als in de vorige, tot Cieraad en lugtigheid, verscheide Niffen en Poorten verdeelt zijn; waar van de voornaamste sijn, die van den ingang en die aan 't eindt, regt over den ingang repondeert en met No. 25. getekent is; in 't midden van dese, staat het Beeld van den vermaarde Roomische Hercules, met een Arend boven sijn Hoofd, die de Victorie uitbeeldt en aan weder zijden, staan twee Termen, alle van Marmer en uitstekingde Kunst.

Figur Overttoont.

No. 28. De onweergadelijke Malie Baan, die omtrent 2700 voeten lang, en by na onuitogelijk is; de Speel Baan is so hart en effen of hy polseft was, en heeft van het begin tot het einde aan weder zijden, tot plaasier en veiligheid van de wandelaars en aansichouwers, een breede wandel-plaats, die omtrent vier voeten hoger, als de Speel Baan is, aan

Figur Q uerttoont.

Een gedeelte van No. 35. het groote Meer van sijn Hoogheyd, het geen gemaakt is, om sig daar op te vermaken met Gondels, Barken, en andere Vaartuygen, die op d' inlandische en uythemische wijze op het aldenkoffelike en Cierlijke toegetakelt zijn. Aan d' eene zijde hier van, siet men No. 32. een gedeelte van de schoone Fonteyn der Godinne Venus, van een uytsiekend concept, maar nog niet voltooyt. Over het Meer siet men No. 34. de Moes-tuynen, die soo wel tot Cieraad als menagie dienen: dese zijn aan 't eynde, of de buyten zijde verciert met No. 33. twee Pavillons of Lust-Prieelen, welkers Pilaren, Lijsten en andere Cieraden, alle van groente, na de Bouwkunst zijn geplaat en met vlegten en scheeren in haar orde worden onderhouden: in d' eene staat een groot Beeldt van een overvinnende Samfon, en in d' andere een overvinnende Hercules, die beyde even kunstig van Marmer ghouwen sijn. No. 33. de laatste van dese twee, wordt hier vertoont met sijn voor-paet, verciert met vier schoone Cascades of Springende Watervallen, waar van het water sig in 't voorgemelte Meer ontlaast, gelijk mede voor het andere Lust-Prieel van Samfon: aan d' eene zijde siet men hier nog verscheide nieuwe werken aanmaken en d'onvolmaakte voort

Figur R ierttoont.

Een seer lange en ruyme Allée of Laan, aan wederzijden met hooge groene Schutten, als hier voor meermalen vertoont zijn, beheynt. Dese repondeert regt op No. 22. de Bloem-Hof en No. 36. het groote Rondt, het welk beslooten wordt met een eierlijke groote steene poort, op welkers beyde zyden staan twee uytsiekende beelden: de Deuren daar van, zijn van doorlugtig Yfer traliewerk, waar door men siet tegen een flaaue opgaande Berg, op welkers top staat een groote Linde-boom, die het gefigt aldaar sluyt. Dese Berg is aan weder zijden beplant met een vier dubbelde dreef van hooge Sparre- en Linde-Boomen, die aan 't gefigt een bysondere wellstant en bevaligheid geven. In 't midden is dese Laan door een water doorgesneden, waar over een cierlijke Brug legt, aan welkers eene zijde men siet No. 34. de Moes-tuynen en

de kanten met een maffive steene Muur omgehaald is: dese wordt aan elke buitenzijde beslooten, met een seer hoog en groen schut van herfelter, dat met vlegten en scheeren so digt en net onderhouden wordt, dat men in al die langte niet een takje of blaadtje buiten order siet. Aan 't eindt van dese Baan, is No. 29. een schoon doorlugtig gebouw, waar in de vermoeide Speelders en Wandelaars kunnen rusten en met gemak en plaasier, wederom haar adem scheppen, terwijle aan d' eene zijde, het schoone peripiegende Landsdouwe sien: tot meerder vermaak en versifring, staat voor dit Gebouw aan de Baan-zijde, een verwonderlijke Fontein, sijnde een staande Beeldt van Brons, van meer dan levens grootte, het welk met de handen in de zijden en met een opgeheven hoofd uit sijn mond, met een ongemeene kragt, na boven spuwt een fraal van water, van uitstekingde hoogte en dikte, die weder nedervalt in een groote ronde steene kom, waar in dit Beeldt staat, en uit die, weder in een andere die beneden de grondt is. Men siet hier met een door No. 27. de groote Allée of Laan, aan wederzijden met even gelijke Schutten als de Baan beslooten, over No. 35. het groote Meer van sijn Hoogheyd en No. 34. de Moes-tuynen op No. 33. het Paviljon van Samfon.

Figur P uerttoont.

No. 30. Een groot rond Ruin, op de manier als het Amphitheater tot Romen gemaakt: dit is door bysondere kunst, van groente so natuurlijk en levendig na geboort met stukken en brokken, dat het de vermaarde en vervalte werken der Roomiche Antiquen in alles, behalven de couleur, gelijk is. Sijnde met verscheide Beesten en andere dingen, die mede van groente op de selve wijs gemaakt zijn, hier en daar verrijkt. Daar binnen is een groote ronde Water-kom en in 't midden van de selve, een seer aardige Fonteyn van groen geschoore Palmbomen, tusschen welkers stammen en groente men ontelbare watercheuten op velderhande manier siet uyt springen, en weder nedervallen in de voornoemde kom, die rontom omgehaald is met een steene muur.

No. 35. het groote Meer van sijn Hoogheyd, en aan d' andere zyde No. 37. de Medicijn tuynen, en de Stads Velften. Hier mede sullen wy om de kleenheyd van onse plaats dele beschryvinge afbreken en sluyten.

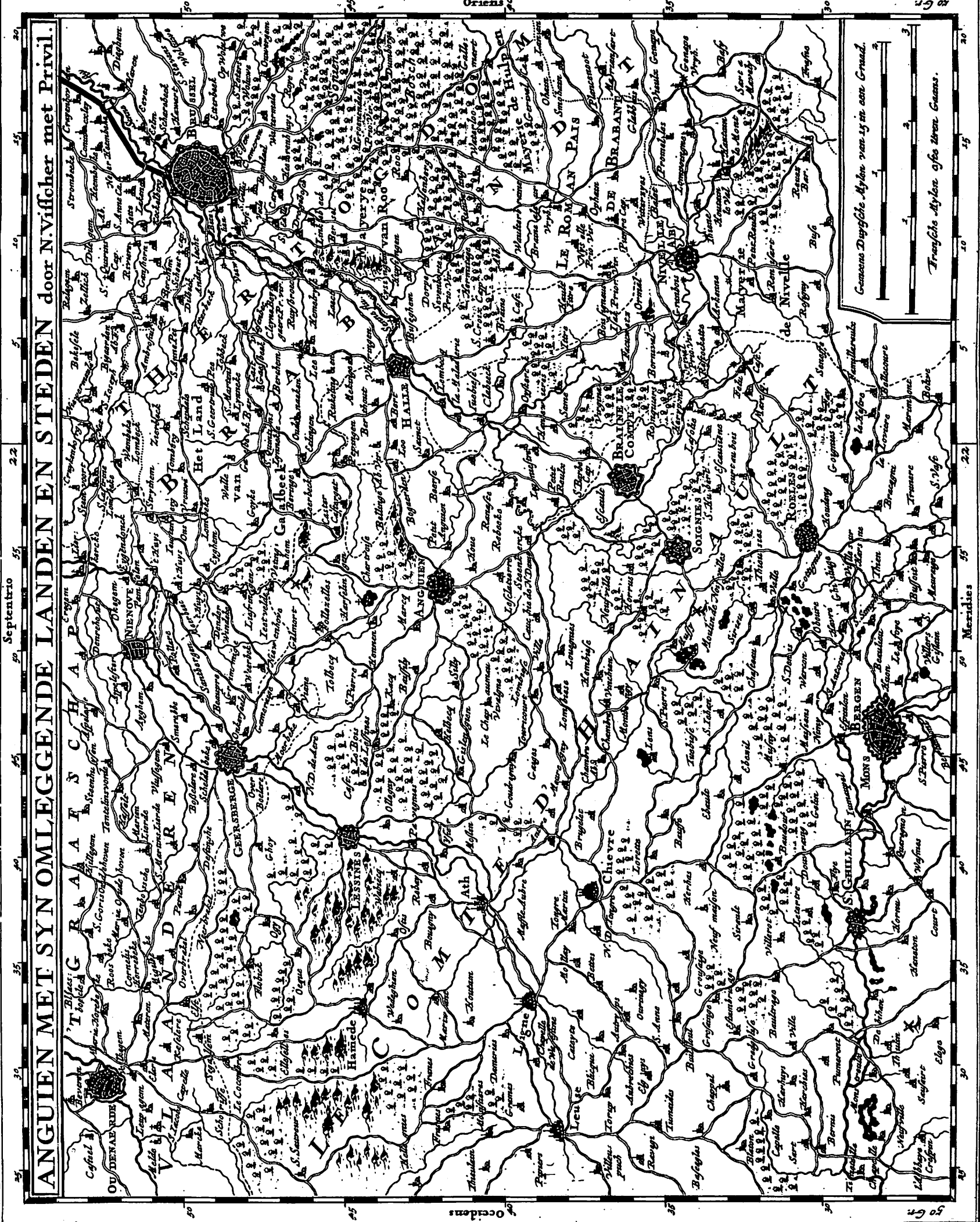
Hoe groot dit Werk van beslag is, soo is het evenwel voor den Tekenaar nog veel te kleen gevallen, soo om het leven na de grootshuyt en Groothuyd van haar waarde, als na de kunst en rijkelijkeyd van sijn gedagten uit te beelden. Hy heeft, op het aloude Voor-regt der Schilderen en Poeten, het geen hier of daar aan 't leven gebrak of mis-stondt, op het beste na de kunst verbeterd of uygelaten, en het geen het werk hier of daar wederom verciert of verrijken kon, na sijn beste oordeel, daar by gedaen. Indien de kunst-lievende Aansichouwer of Lefer in dese afbeeldingen dan iets vinden mogte, dat met het leven of de natuur self soo even en net niet over een mogte komen, soo gelieve Hy 't daarom niet te licht te veroordelen, maar het ten besten aan te nemen, gelijk het Hem aangeboden wordt door uw toegenege.

NICOLAUS VISSCHER.

PA M S T E L D A M
By NICOLAUS VISSCHER, op den Dam in de Visscher.
met Privil: van de Heeren Staten General.

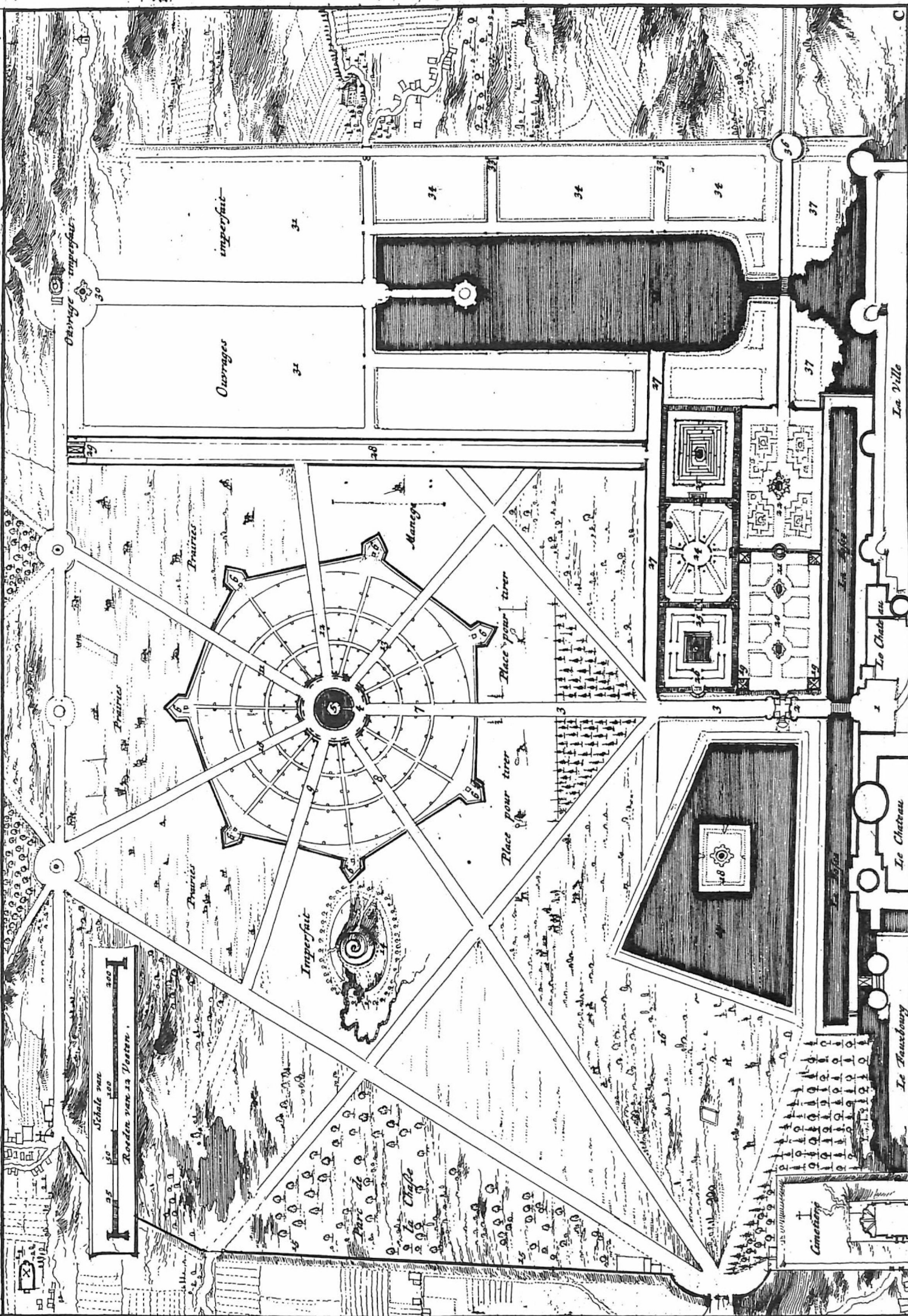
ANGUIEN MET SYN OMLEGGENDE LANDEN EN STEDEN door N. Vischer met Privil.

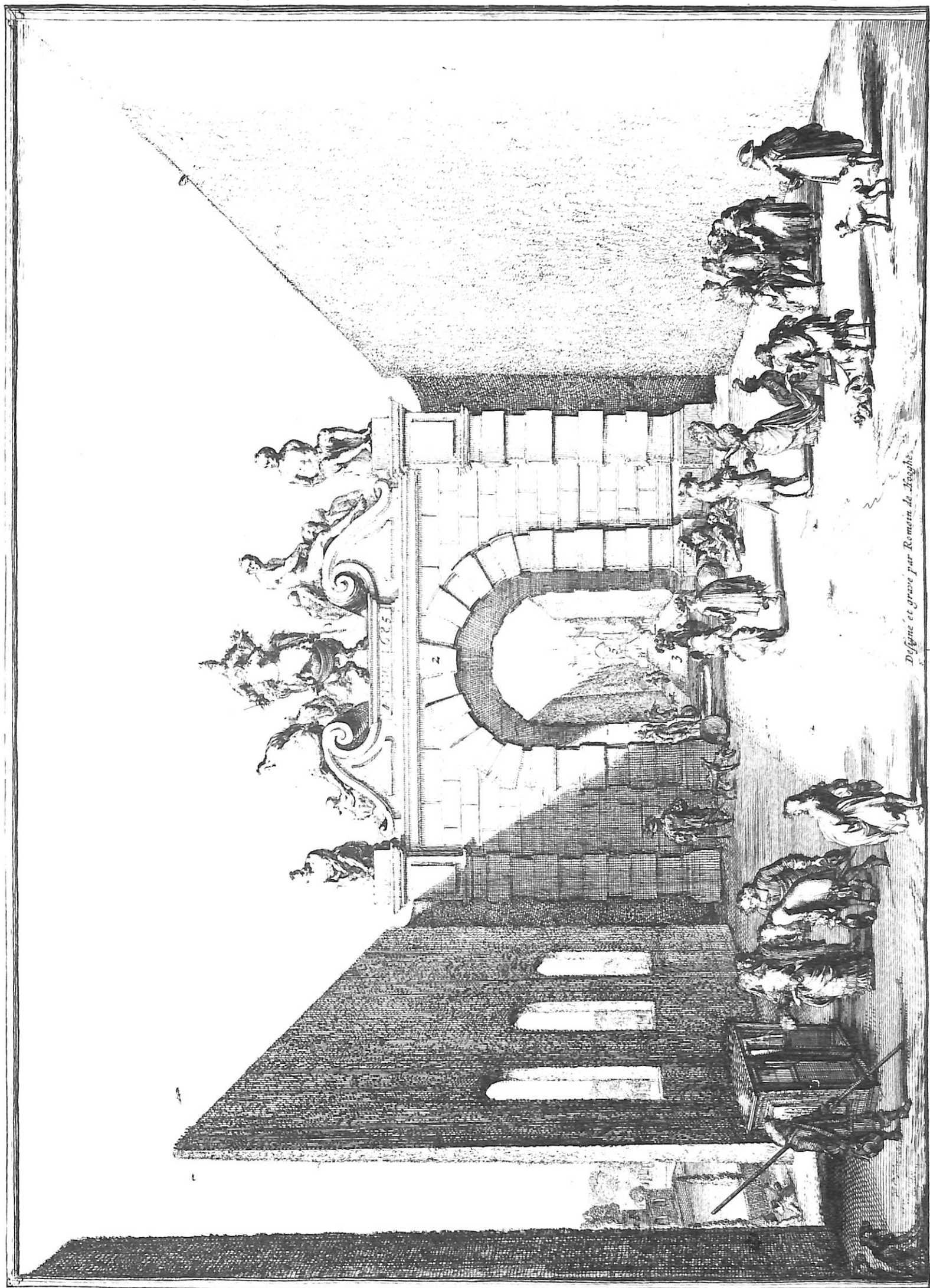
Genaens Diggelike Mylen van syn een Graad.
Traeghe Mylen ofs Iken Gaans.

Dezigné et gravez par Romain de Hooghe imprime à Compellam chez Nicolas Wigel avec Privileg

PLAN DU PARC D'ANGUIEN

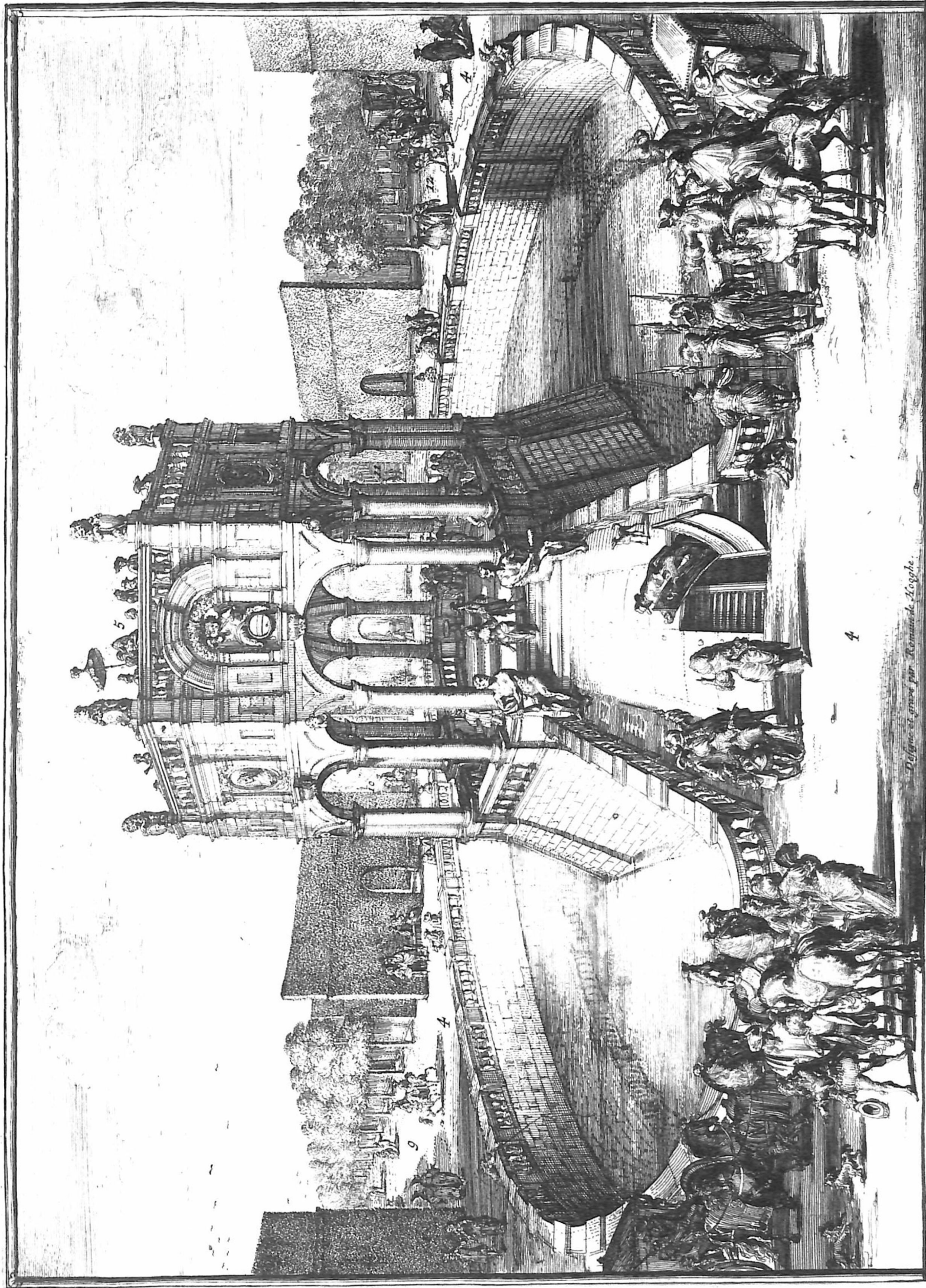
- Le Bourg**
- 1 Place sur le Casteil
 - 2 Trougné boy
 - 3 Grande Allée ney groc
 - 4 Rond d'air 7 grottes en 1
 - 5 Elens Allée in yscholmen
 - 6 Grand Pavillon. Anguyens
 - 7 Allée de Linen van Linden
- Le Bourbourg**
- 8 In. d'air 19 Joncyn Grotten
 - 9 Parterre. 21. Ronds trap
 - 10 Bloem Parken
 - 11 Schrynsche of Doelhof
 - 12 Schynne en Reine Parken
 - 13 Orangerie
 - 14 Rond van Hercules
 - 15 Oude Rijg muur
 - 16 Diergrinde. 17. Nyver
- Le Château**
- 19 Matie huy en Joncyn
 - 20 Joncyn en Cofte van groen
 - 21 Vruemde grotten
 - 22 Joncyn van Vruem
 - 23 Herculer en Sengfen
 - 24 Montaignen. 3. In. d'air: mer
 - 25 Groot Rond met de Beucyous
 - 26 de Bory
 - 27 Matieyn Joncyn.
- La Ville**
- 8 Allée des Frens
 9.
 10.
 11.
 12.
 13.
 14.
 15.
 16.
 17.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22.
 23.
 24.
 25.
 26.
 27.
 28.
 29.
 30.
 31.
 32.
 33.
 34.
 35.
 36.
 37.

2. Triumph-Boog of Poort van t Parc.
 3. Grootte Allée of groene laan na t groote Paviljoen.
 5. t Groot Paviljoen. 18. la Motte.

2. L'Arc triumpnale ou Porte du Parc.
 3. Grand allée vers le grand Pavillon.
 5. le Grand Pavillon. 18. la Motte.

a Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Privileg. des Etats Generaux.

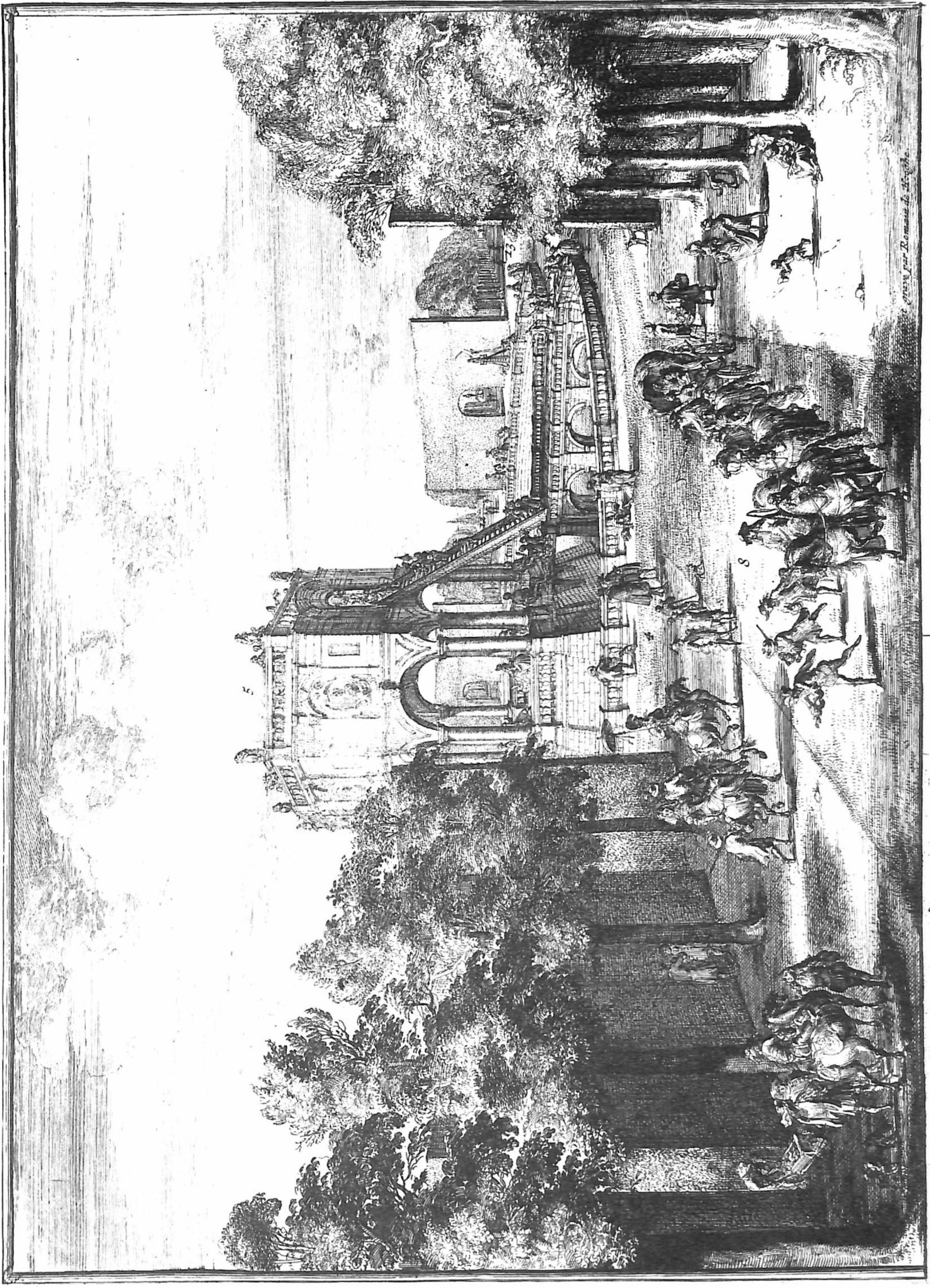

Dessiné et gravé par Romme de Hooghe.

- 4. Rond daer 7 groote en 7 kleene allees op uytkomen. 5. t Groot Pavillon.
- 9. Allee of Laan van Beukeboomen. 10. Allee of Laan van Eykeboomen.
- 11. Laan van Berkeboomen. 12. Laan van Abeleboomen.

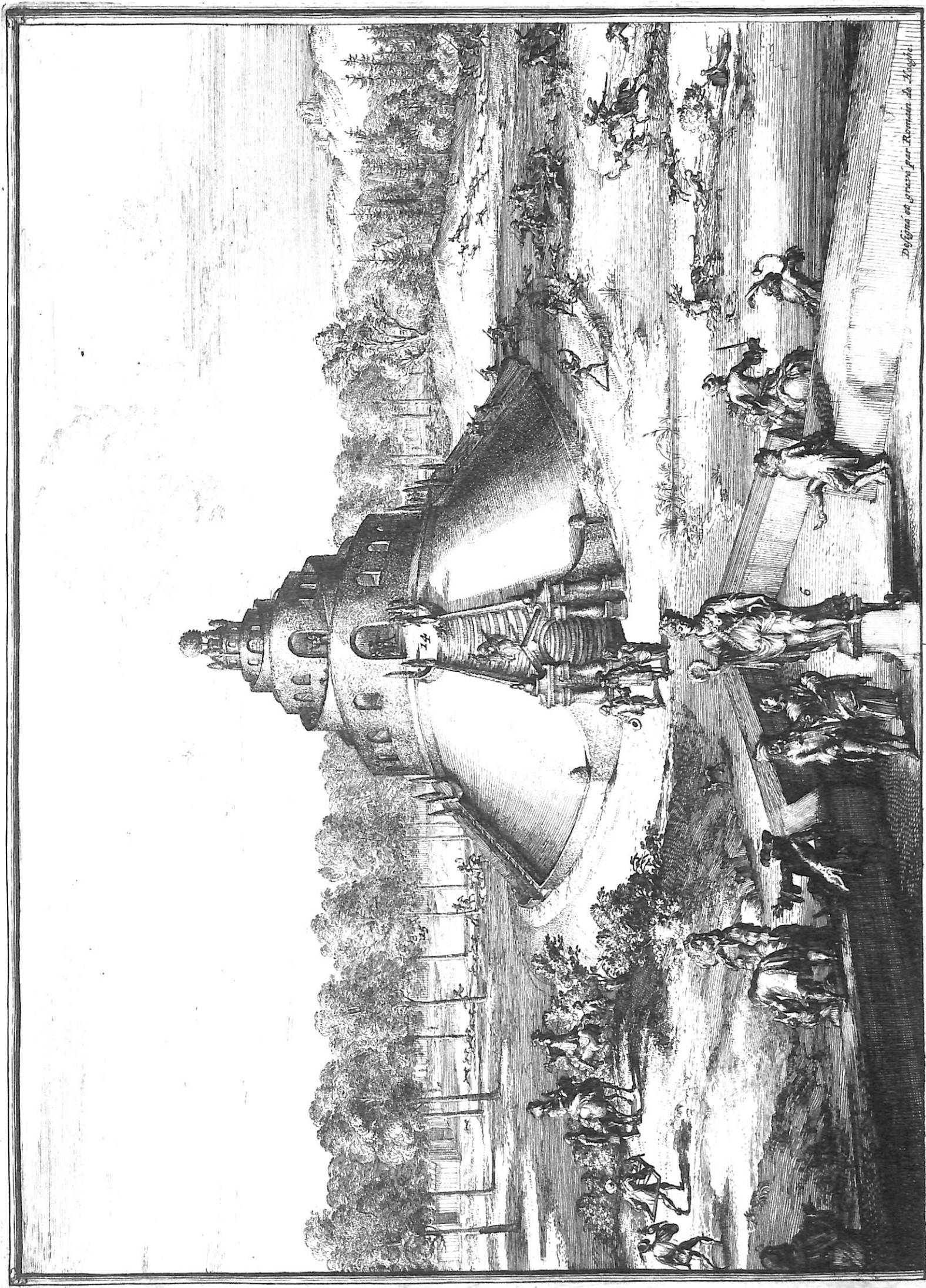
a. Amstelham chez Nicolas vischer avec Privil. des Etats Generals.

- 4. Rondeau de ce vient 7 grandes et 7 petites Allees.
- 5. le Grand Pavillon. 9. Allee des Faus. 10. Allee des Chenes.
- 11. Allee des Boubaux. 12. Allee des Peupliers blanc.

4. Rond daar 7 gróote en 7 kleene Allee's op wytkomen.
 5. t' Groot Paviljoen. 8. Allee' of Laan van Efféboomen.
 12. Allee' of Laan van Abeleboomen. 13. Olmeboomen.
 a. Amstelham chez Nicolas Viss. h. v. 1730. Privé des Spatz Generals.

4. Rondeau de ce vient 7 grandes et 7 petites Alleees.
 5. le Grand Pavillon. 8. Allee' des Frenes.
 12. Allee' des Peupliers blanc. 13. Allee' des Ormeaux.
 a. Amstelham chez Nicolas Viss. h. v. 1730. Privé des Spatz Generals.

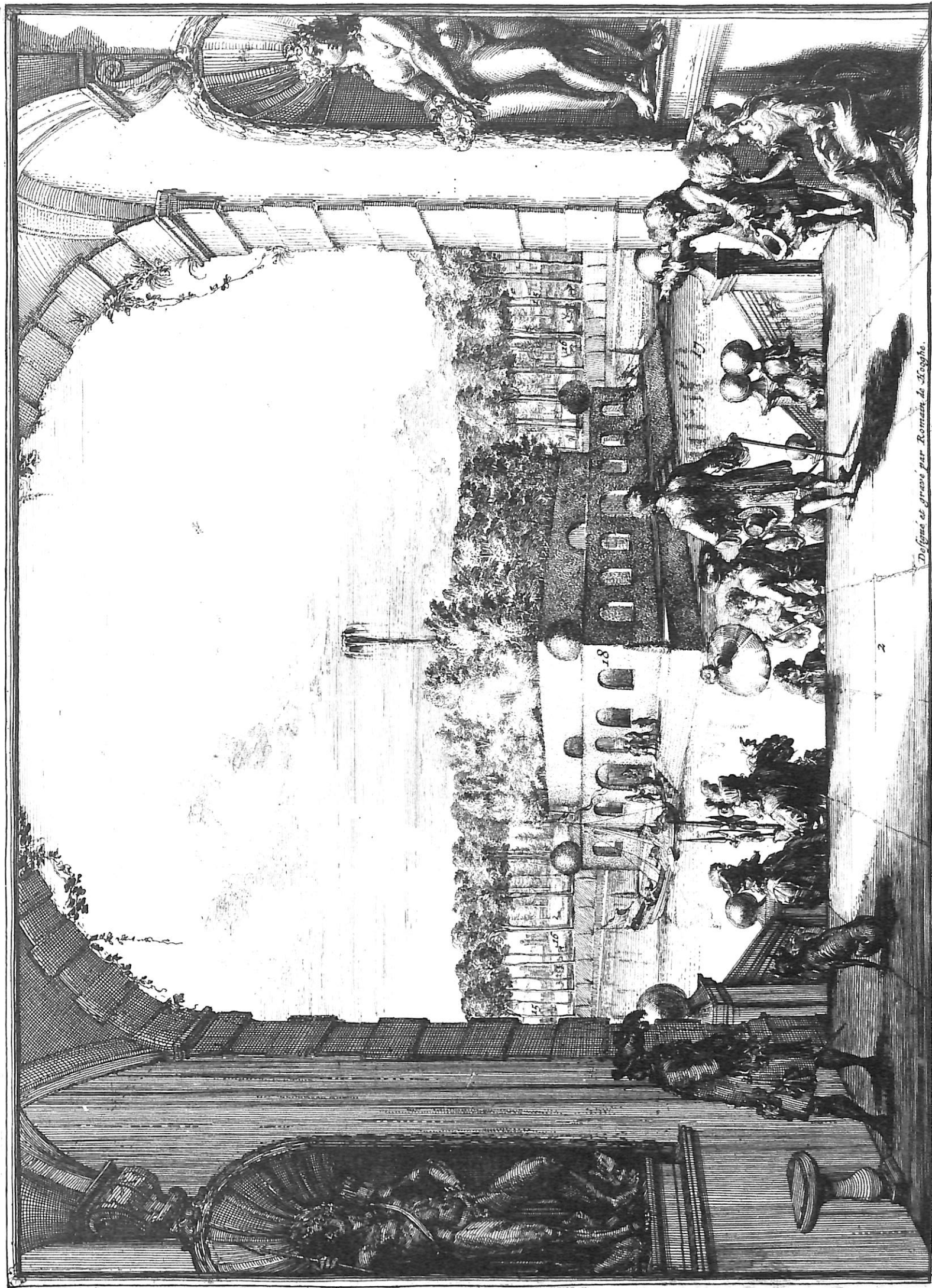
Designé et gravé par Remondet de Ligny.

6. Een der 7 Bobverken die tegen de kleene groene Alleés
 of Lanen responderen.

14. Berg van Parnas. 15. Oude ringmuur van 't perk.
 a. Amfiteatrum chez Nicolas v'Escher avec Privé. des Etats Generels

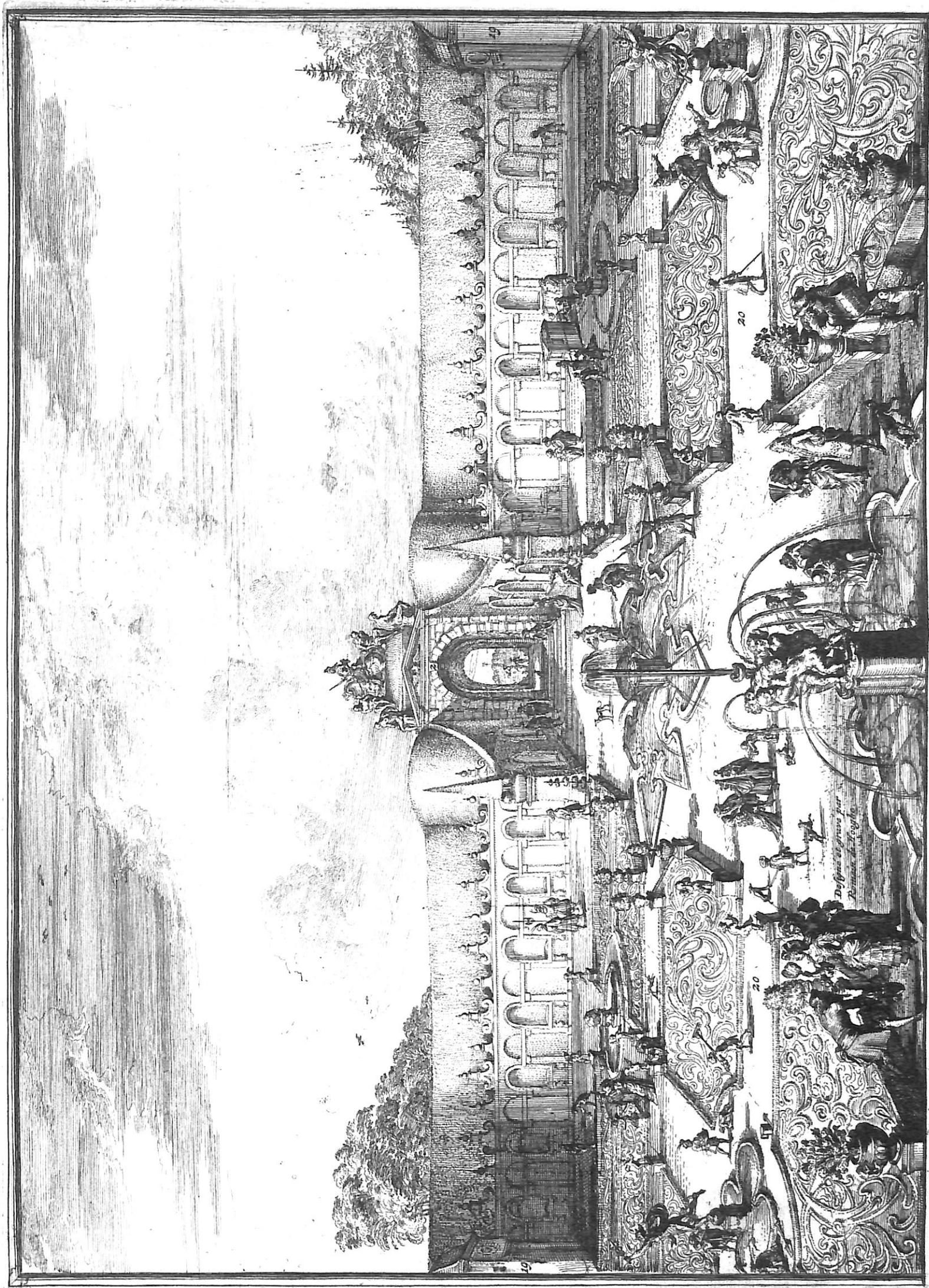
6. Un des 7 Bastions qui respondent au petits Alleés.
 14. Mont Parnas.

15. la Vieille muraille du Parc.

2. Triumph-boog oft Poort van 't Perk.
 15. d' Oude ringmuur van 't Perk.
 16. Diergaerde..... 17. de Vyver..... 18. la Motte.
a Amſterdam chez Nicolas Viſſcher avec Privileg des Etats Generaux

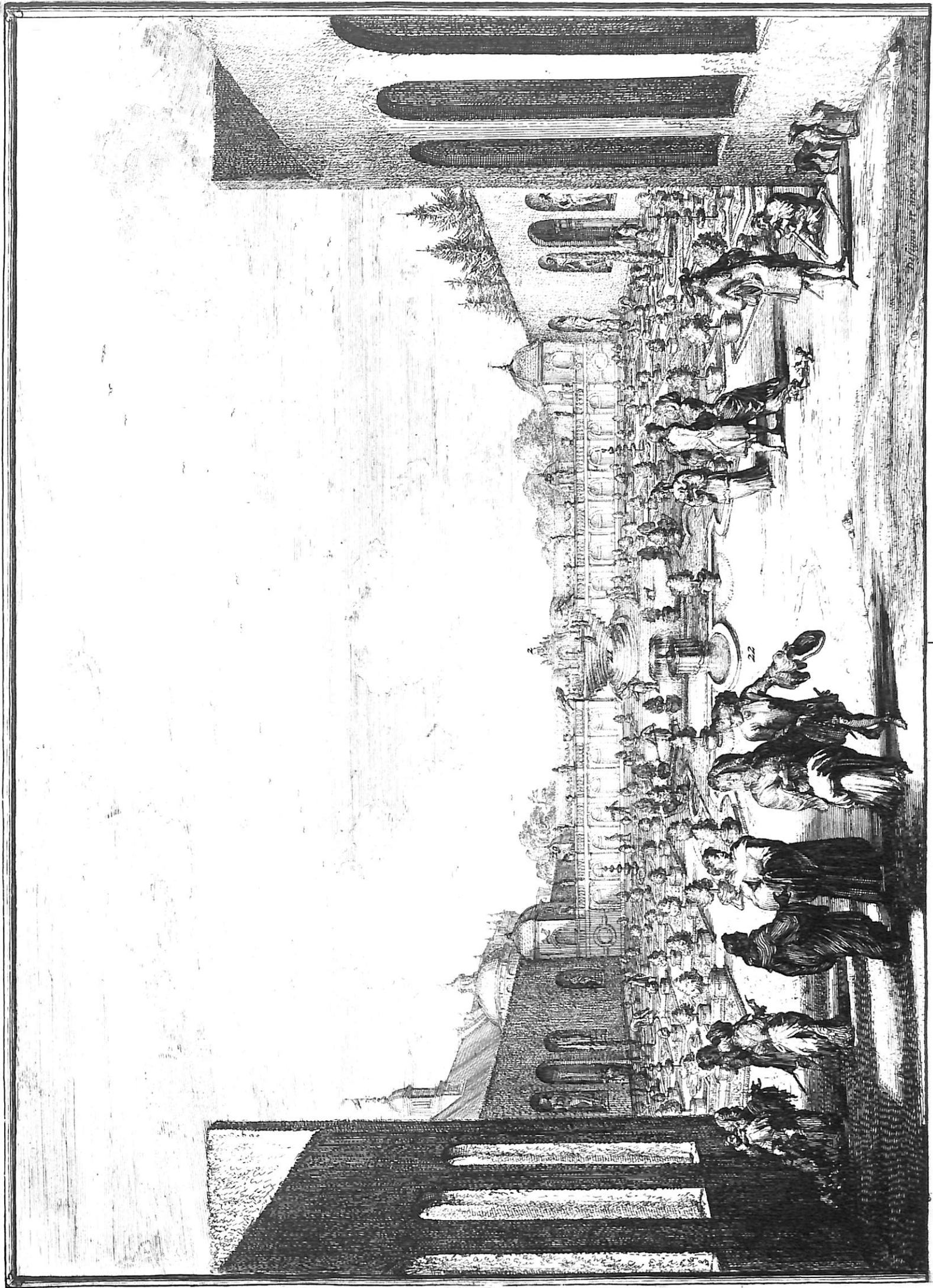
2. L' Arc Triomphale ou Porte du Parc.
 15. la Vieille muraille du Parc. 16. Garenne.
 17. le Vivier..... 18. la Motte.
a Amſterdam chez Nicolas Viſſcher avec Privileg des Etats Generaux

2. Triumphboog of Poort van t Perk.
 18. la Motte..... 19. Fonteyngrotten.
 20. Parterres of Cierperken van Palm.

à Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Privil. des États Generals.

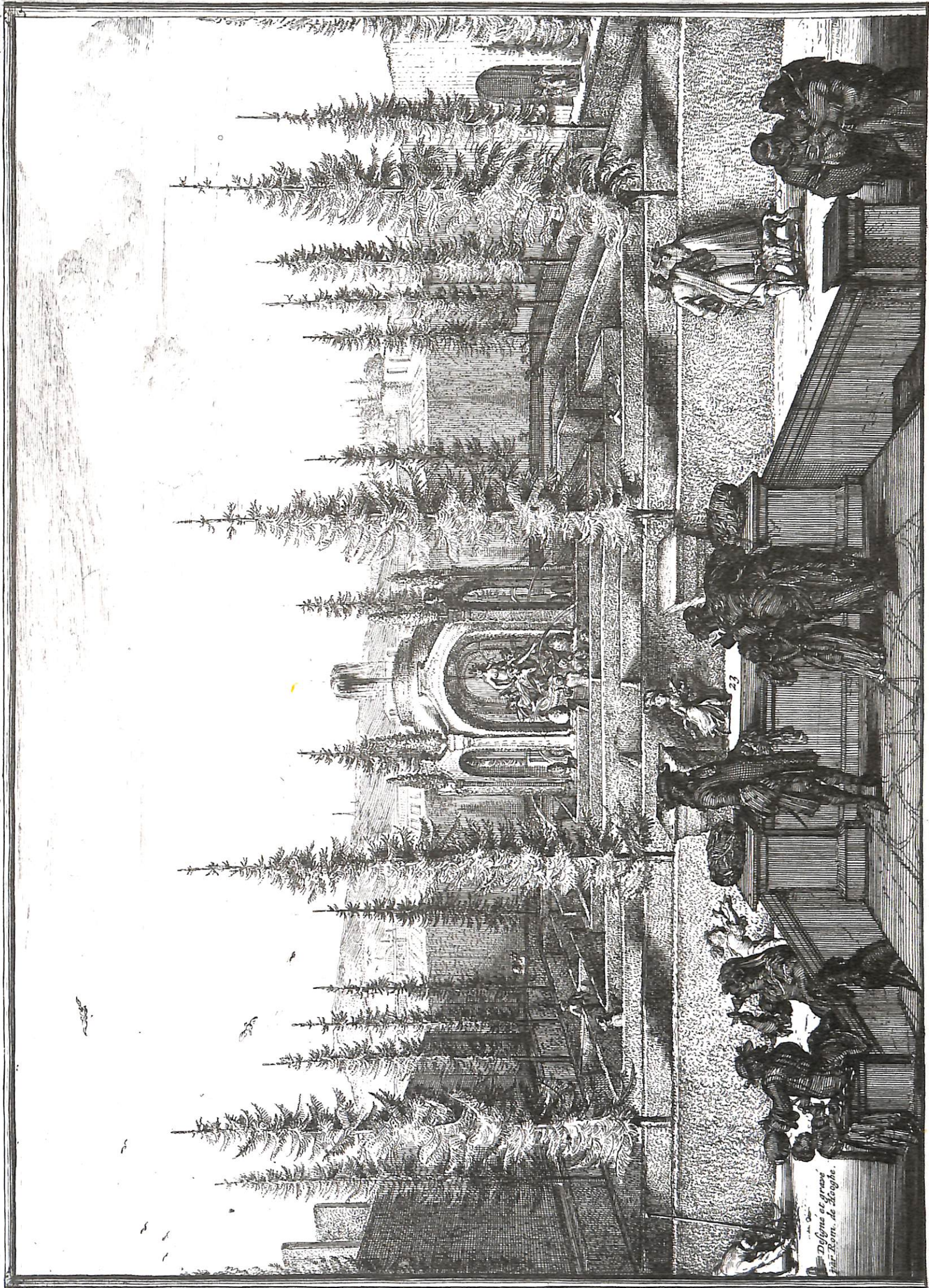
2. l'Arc Triomphale ou Porte du Parc.
 18. la Motte..... 19. Grottes des Fontaines.
 20. Parterres des Fleurons.

2. Triumph-boog oft Poort van 't Park.
 19. Fonteyngrotten 21. Grote ronde trap.
 22. Bloembhof en Bloemperken.

2. L'Arc Triomphale ou Porte du Parc.
 19. Grottes des Fontaines..... 21. Degré ronde.
 22. Parterres des Fleurs.

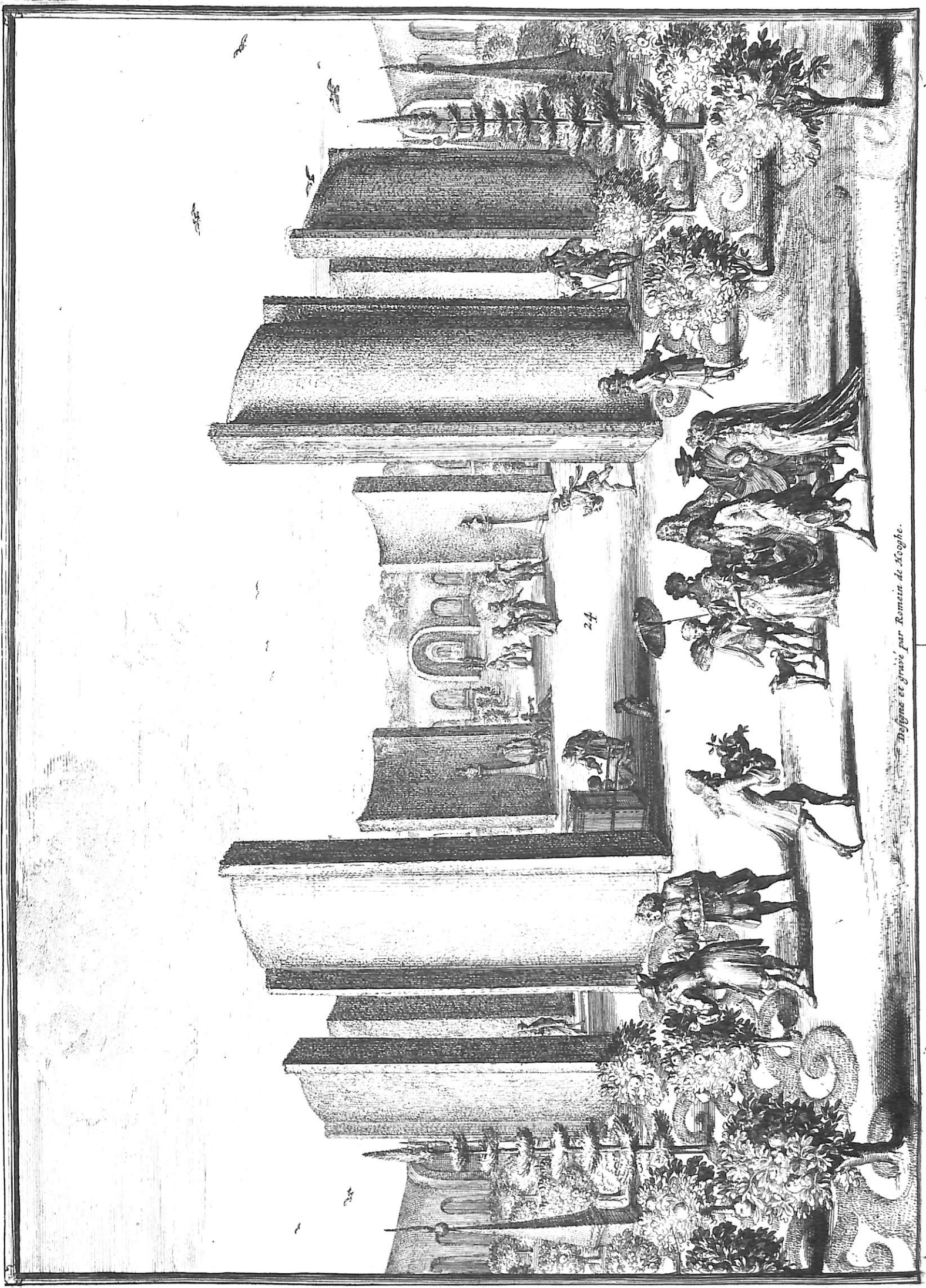
a-Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Privil. des États Generaux.

23. Het Labyrinth of Doolhof met de Schoone Fonteyn
van Amphitrite.

23. le Labyrinthe avec la magnifique Fontaine
d'Amphitrite.

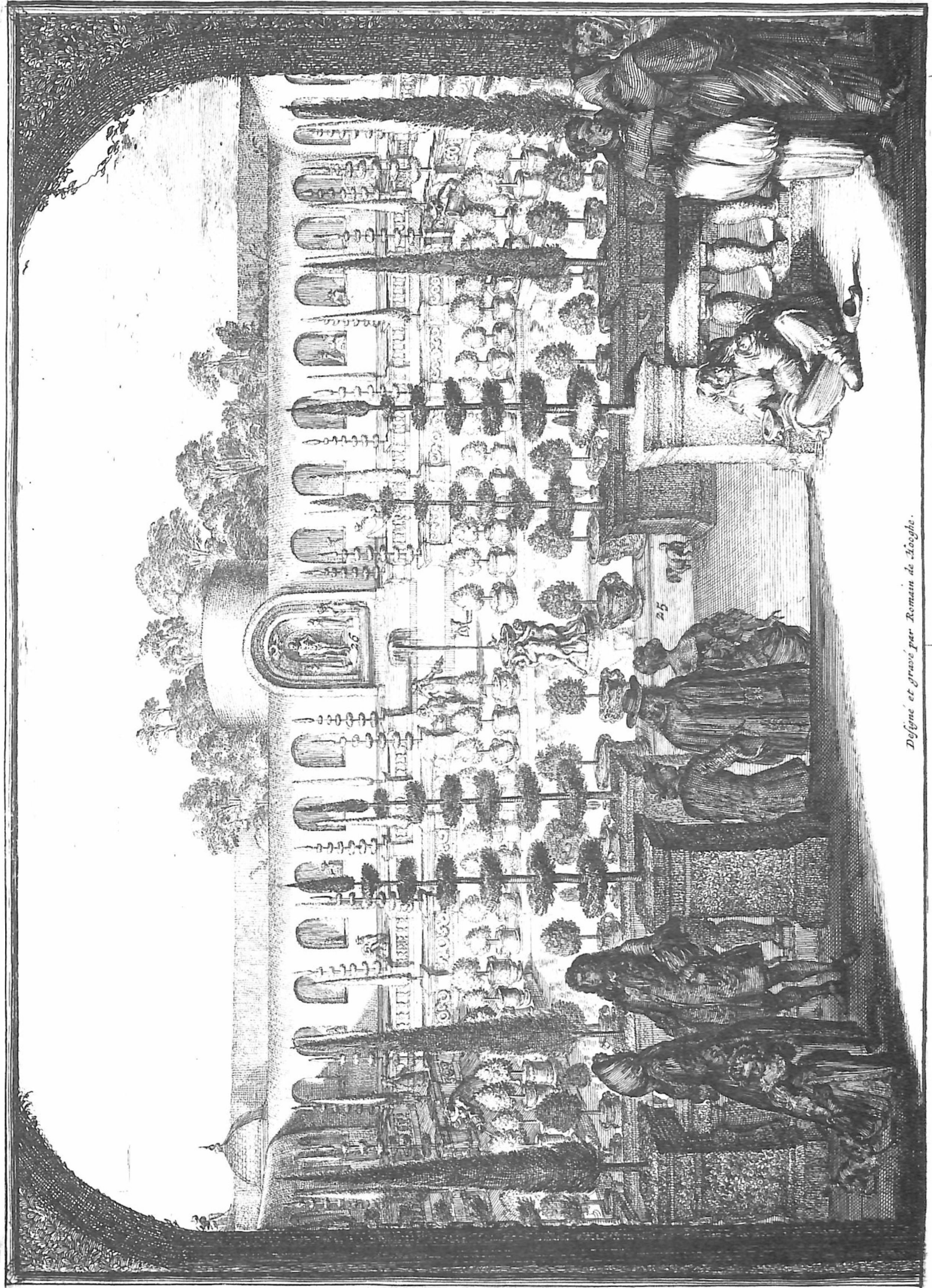
a Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Privil. des États Generaux.

24. Rondt met groene schutten en perken met nantjes oft
dvergboomtyes.

24. Rondeau avec clotures de haye et parcs
des nains.

a. Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Priv. des Etats Generaux.

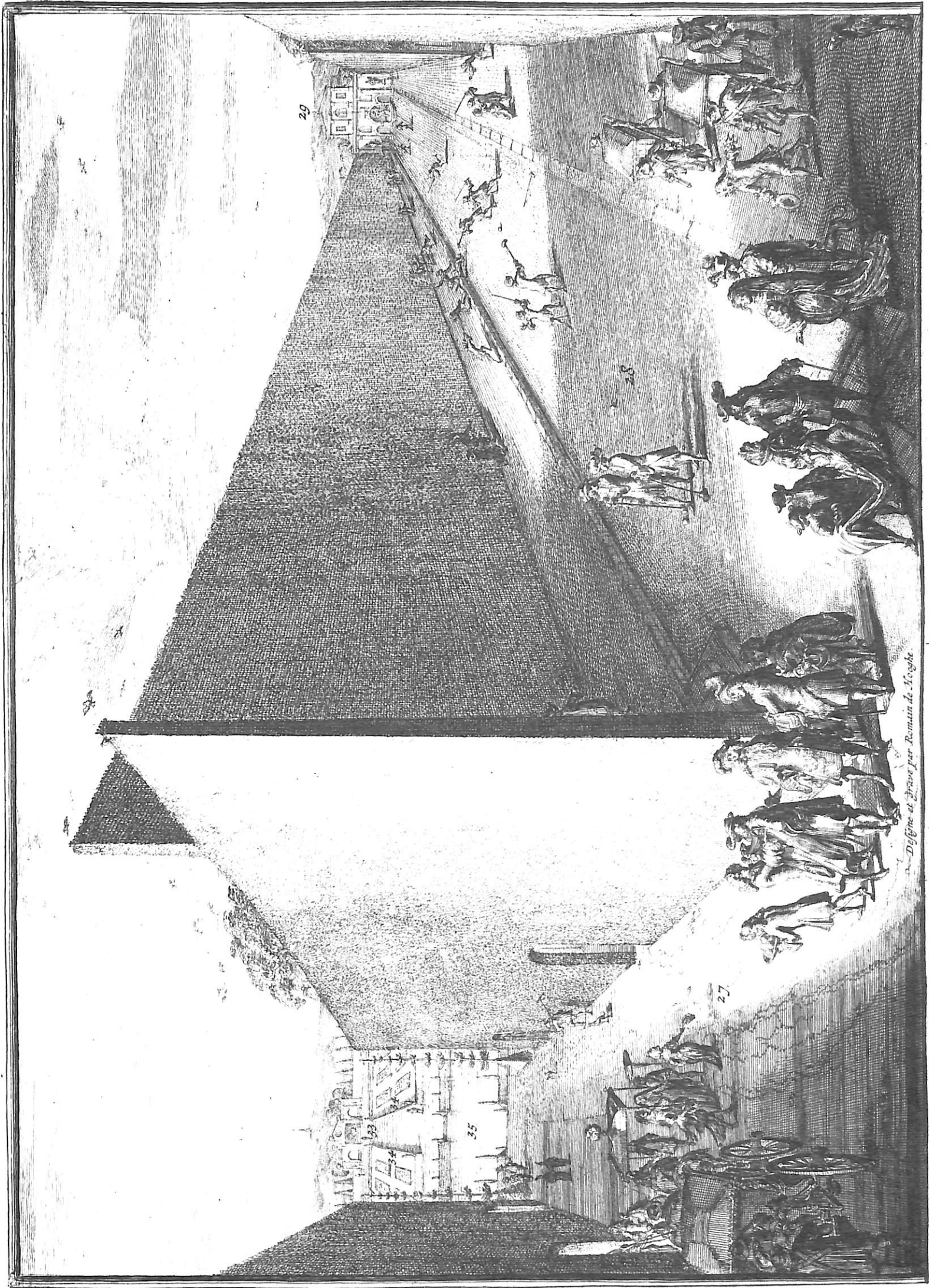
Designé et gravé par Romain de Hooghe.

25. Orangien Hof met de marmere Fonteyn van de drie Graten.

26. Rond van Hercules met twee termen aan de syden.
a Amsteldam chez Nicolas visscher avec Privil. des États Generals.

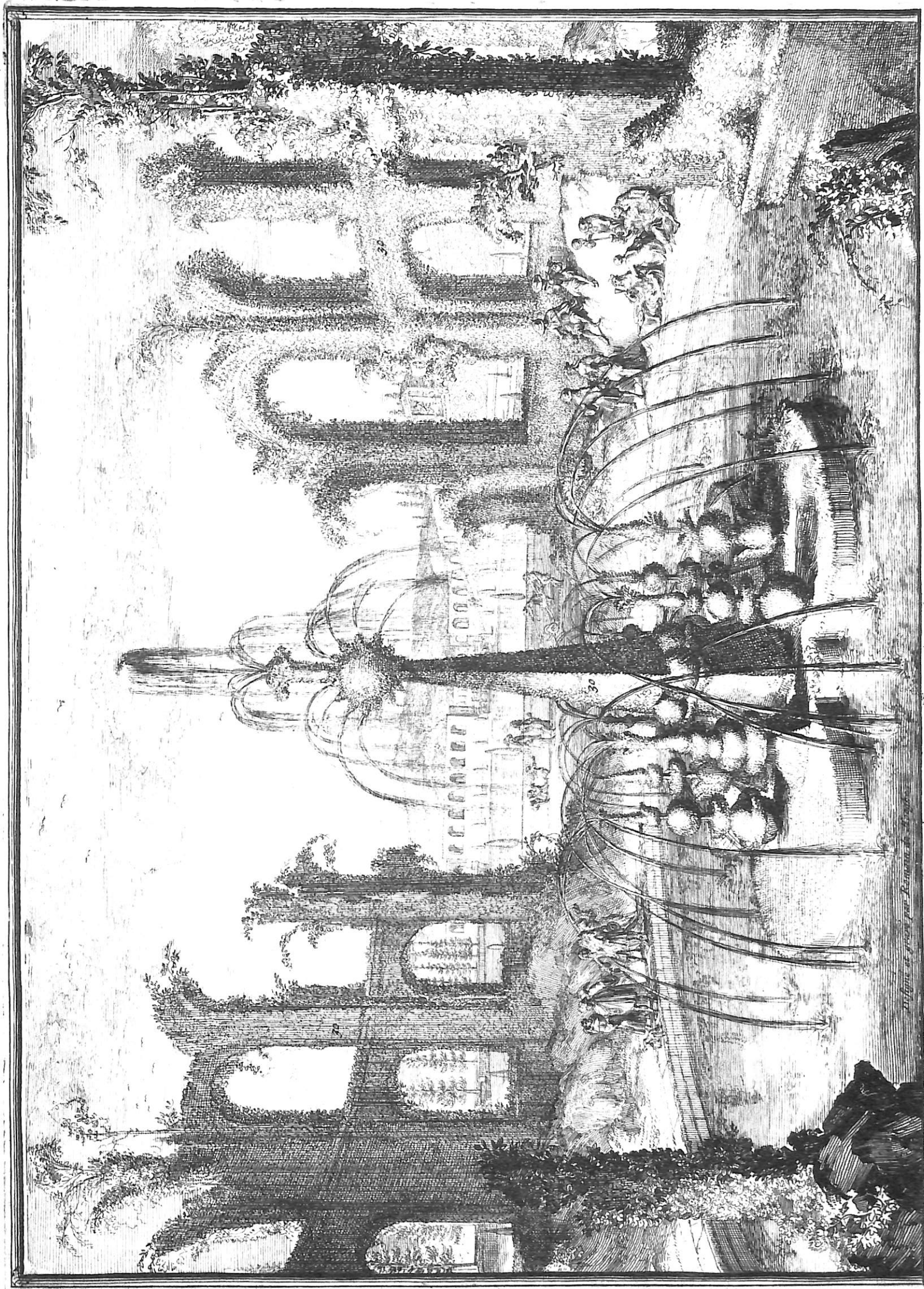
25. Orangerie avec la Fontaine marbre de trois Graces.

26. Rondeau de Hercules avec deux termes.
a Amsteldam chez Nicolas visscher avec Privil. des États Generals.

27. Grootte Allée oft Laan na de Samson. 28. de Maliebaan.
 29. Maliehuys en Fonteyn.....33. Paviljoen van Samson.
 34. Moesthuynen.....35. t. Meer van syn Hoogheyt.
a. Amfildam chez Nicolas Visscher avec Priv. des États Generals.

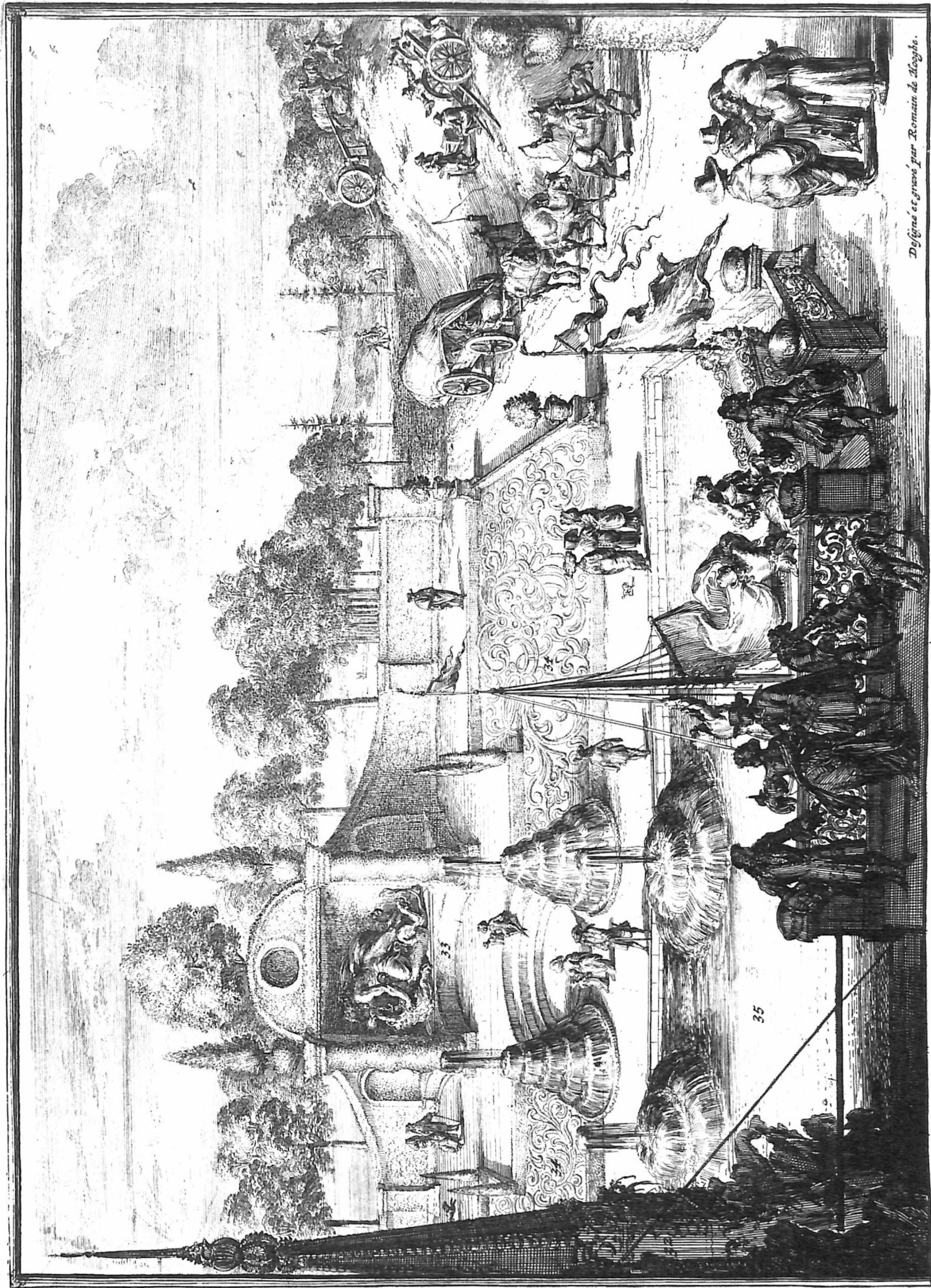
27. Grande Allée vers le Pavillon de Samson 28. le Maille. 0
 29. Retruite et Fontaine du Maille. 33. Pavillon de Samson.
 34. Jardins d'herbe potagere.....35. Estang de son Altesse.

30. Fonteyn en Colise van groente.

30. Fontaine et Colise de verdure.

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privileg des États Generals.

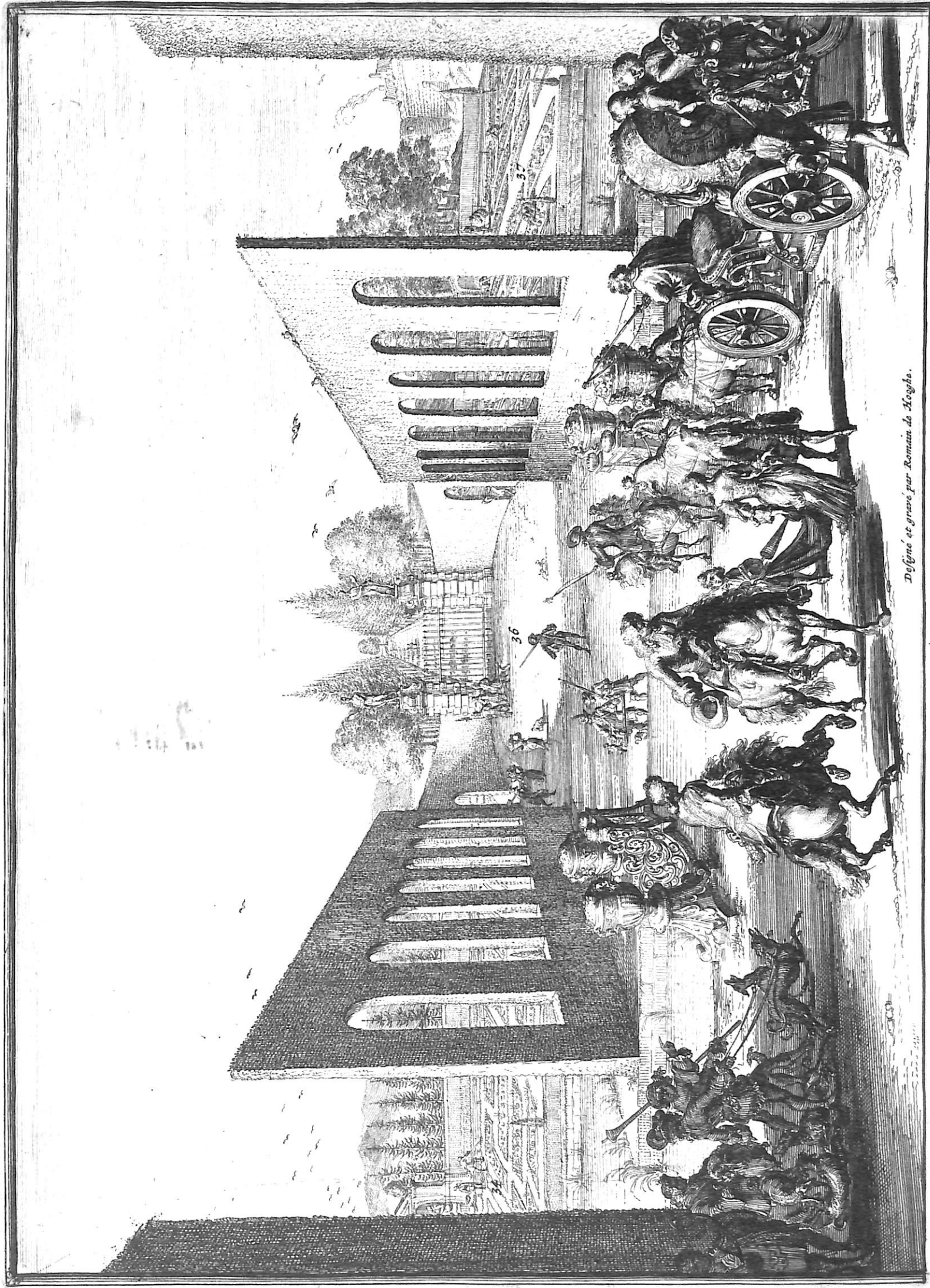

Deſigné et gravé par Romain de Hooghe.

- 32. Een gedeelte van de Fonteyn van Venus.
- 33. Pavillioen van Samſon. 34. Moesthuynen.
- 35. Het Meer van ſyn Hoogheyt.

- 32. Une partie de la Fontaine de Venus.
- 33. Pavillon de Samſon. 34. Jardins d'herbe potagere.
- 35. Etang de ſon Alteſſe.

a. Amſterdam chez Nicolas Viffcher avec Privileg des Etats Generals.

Deigné et gravé par Romain de Hooghe.

34. Moesthuymen.

35. Groot rond met de bouteveue op den berg.

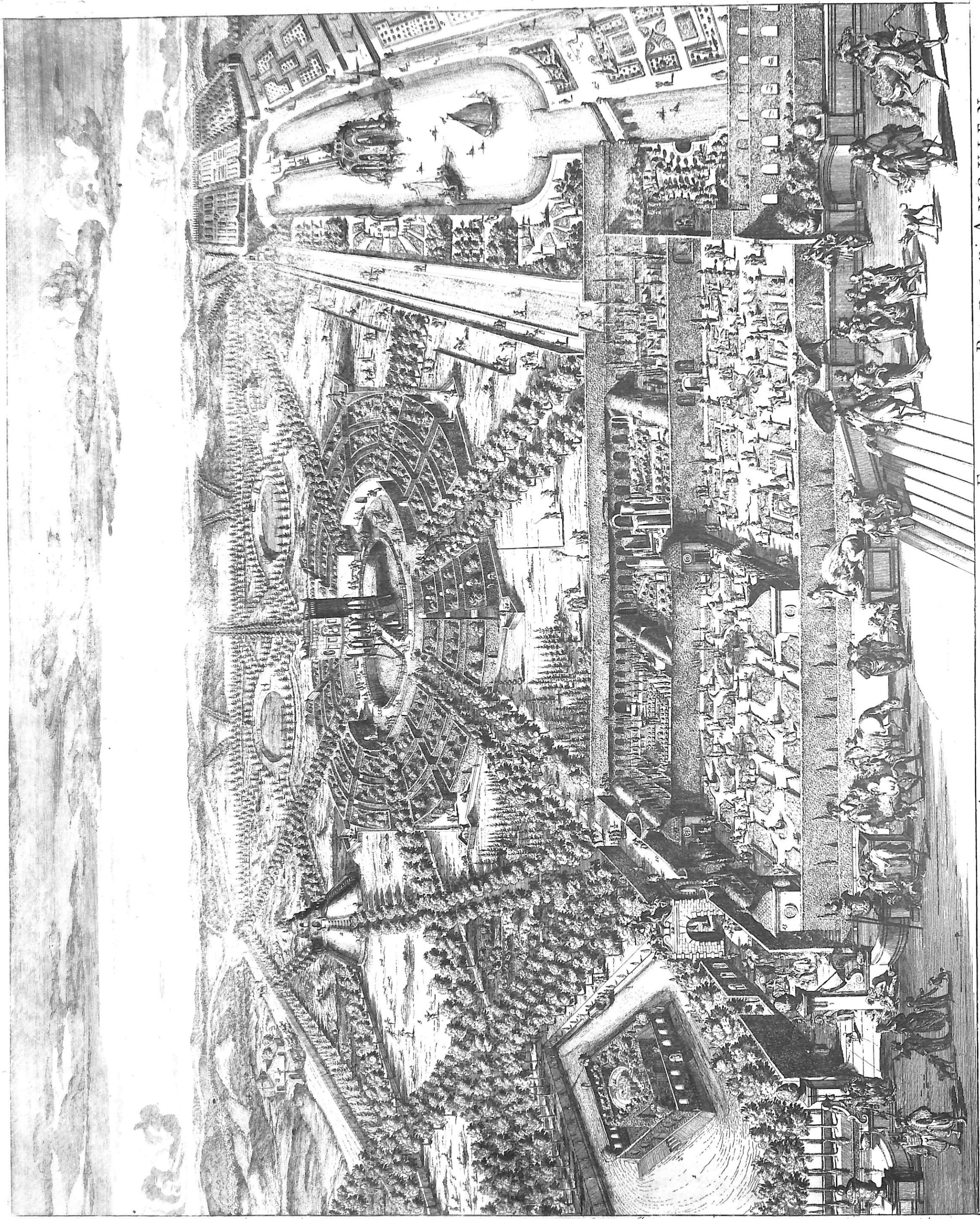
37. Medecynthuymen.

34. les Jardins d'herbe potagere.

35. Grand rondeau avec le bouteveue sur la montagne.

37. les Jardins medicinaux.

a. Amstelredam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Etats Generaux.

VERMAARDE PARK VAN ANGUÏEN.

LE FAMEUX PARC D'ANGUÏEN.

1. de Vrach tyver, 2. de Berg van Parnas, 3. de Marmere Fonteyn van de drie grotten, 4. Dier, Juar, de, 5. Just plaats, 6. t'overste Canal, 7. de Malde Baan, 8. de Weg met een verheffen trap, 9. Weis, hinnen, 10. de Schiere, 11. de Tuin na het groote Paradijs, 12. de Tuin na het groote Paradijs, 13. de Tuin na het groote Paradijs, 14. de Tuin na het groote Paradijs, 15. de Tuin na het groote Paradijs, 16. de Tuin na het groote Paradijs, 17. de Tuin na het groote Paradijs, 18. de Tuin na het groote Paradijs, 19. de Tuin na het groote Paradijs, 20. de Tuin na het groote Paradijs, 21. de Tuin na het groote Paradijs, 22. de Tuin na het groote Paradijs, 23. de Tuin na het groote Paradijs, 24. de Tuin na het groote Paradijs, 25. de Tuin na het groote Paradijs, 26. de Tuin na het groote Paradijs, 27. de Tuin na het groote Paradijs, 28. de Tuin na het groote Paradijs, 29. de Tuin na het groote Paradijs, 30. de Tuin na het groote Paradijs, 31. de Tuin na het groote Paradijs, 32. de Tuin na het groote Paradijs, 33. de Tuin na het groote Paradijs, 34. de Tuin na het groote Paradijs, 35. de Tuin na het groote Paradijs, 36. de Tuin na het groote Paradijs, 37. de Tuin na het groote Paradijs, 38. de Tuin na het groote Paradijs, 39. de Tuin na het groote Paradijs, 40. de Tuin na het groote Paradijs, 41. de Tuin na het groote Paradijs, 42. de Tuin na het groote Paradijs, 43. de Tuin na het groote Paradijs, 44. de Tuin na het groote Paradijs, 45. de Tuin na het groote Paradijs, 46. de Tuin na het groote Paradijs, 47. de Tuin na het groote Paradijs, 48. de Tuin na het groote Paradijs, 49. de Tuin na het groote Paradijs, 50. de Tuin na het groote Paradijs, 51. de Tuin na het groote Paradijs, 52. de Tuin na het groote Paradijs, 53. de Tuin na het groote Paradijs, 54. de Tuin na het groote Paradijs, 55. de Tuin na het groote Paradijs, 56. de Tuin na het groote Paradijs, 57. de Tuin na het groote Paradijs, 58. de Tuin na het groote Paradijs, 59. de Tuin na het groote Paradijs, 60. de Tuin na het groote Paradijs, 61. de Tuin na het groote Paradijs, 62. de Tuin na het groote Paradijs, 63. de Tuin na het groote Paradijs, 64. de Tuin na het groote Paradijs, 65. de Tuin na het groote Paradijs, 66. de Tuin na het groote Paradijs, 67. de Tuin na het groote Paradijs, 68. de Tuin na het groote Paradijs, 69. de Tuin na het groote Paradijs, 70. de Tuin na het groote Paradijs, 71. de Tuin na het groote Paradijs, 72. de Tuin na het groote Paradijs, 73. de Tuin na het groote Paradijs, 74. de Tuin na het groote Paradijs, 75. de Tuin na het groote Paradijs, 76. de Tuin na het groote Paradijs, 77. de Tuin na het groote Paradijs, 78. de Tuin na het groote Paradijs, 79. de Tuin na het groote Paradijs, 80. de Tuin na het groote Paradijs, 81. de Tuin na het groote Paradijs, 82. de Tuin na het groote Paradijs, 83. de Tuin na het groote Paradijs, 84. de Tuin na het groote Paradijs, 85. de Tuin na het groote Paradijs, 86. de Tuin na het groote Paradijs, 87. de Tuin na het groote Paradijs, 88. de Tuin na het groote Paradijs, 89. de Tuin na het groote Paradijs, 90. de Tuin na het groote Paradijs, 91. de Tuin na het groote Paradijs, 92. de Tuin na het groote Paradijs, 93. de Tuin na het groote Paradijs, 94. de Tuin na het groote Paradijs, 95. de Tuin na het groote Paradijs, 96. de Tuin na het groote Paradijs, 97. de Tuin na het groote Paradijs, 98. de Tuin na het groote Paradijs, 99. de Tuin na het groote Paradijs, 100. de Tuin na het groote Paradijs.